

SLOVENSKI NAROD.

časna vsak dan zvezec, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejem za avstro-ogrške dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuge dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira, — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafiovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravljanje pa v pritličju. — Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljanja telefon št. 85.

All je samostojna nemška gimnazija v Ljubljani upravičena?

Kdor količaj pozna uredbo tukajšnje c. kr. prve državne gimnazije in narodnostne razmere v deželi, ta mora na zgorajšnje vprašanje odgovoriti z odločnim ne. Na prvi državni gimnaziji je za nemške dijake kraljevske preskrbljeno. Nemški dijak lahko študira od prvega do osmega razreda vseskoz na podlagi svojega materinskega jezika, ne da bi se ga sililo k učenju slovenščine, ki je za nemške dijake le prost predmet. Učni jezik je torej za nemškega dijaka skozinsko nemški.

Profesorjev imajo Nemci na zavodu več kakor odgovarja procentualnemu številu njihovih učencev. Med 18 definitivno nameščenimi profesorji so štirje Nemci, t. j. 22%, dočim je Nemških dijakov v preteklem šolskem letu bilo 19%. In če bi bili na prvi gimnaziji nameščeni sami slovenski profesorji, bi to ne bila niti najmanjša krivica za Nemce. Kajti vsi slovenski profesorji so usposobljeni ponavljati v nemškem učenem jeziku na podlagi spričeval, katera so si pridobili pred nemškimi izpravevnimi komisijami v Građenju in na Dunaju. Torej so v tem oziru enakovredni nemškim profesorjem, in ker imajo razen tega se usposobljenost za slovenski učni jezik, jih celo nadklrijujejo glede kvalifikacije. Tudi to velja, da naši slovenski profesorji proti nemškim dijakom žalibog veliko milostnejše in popustljivejše nastopajo kakor proti slovenskim, tako da nemški dijakom niti učni jezik niti profesorji ne dajejo povoda za kakšno nezadovoljnost.

S temi razmerami, ki vladajo na prvi državni gimnaziji za nemške dijake, primerjamo stališče slovenskih dijakov na tukajšnjem realki, na srednjih šolah v Celju, Ptaju, Mariboru, St. Pavlu, Celovcu, Beljaku, Gorici, Trstu in Fulju! Tam se gode naravnost pedagoške nasilstva na slovenski mladini, ki se mora v tujem, neznamen jeziku solati in je izročena na milost in nemilost šovinistični večini nemških profesorjev, čeravno tvorijo — kakor sa pr. na mariborski gimnaziji slovenski dijaki dvetretjinsko

večino. Na teh naštetih zavodih je ločitev slovenskih zavodov od nemških in ureditev sol na podlagi slovenskega učnega jezika s slovenskimi profesorji pedagoška in kulturna potreba. Kako rečni bi bili slovenski dijaki našteali krajev, če bi mogli na podlagi materinske študirati, kar je to mogoče Nemcem na prvi državni gimnaziji v Ljubljani!

Zahate a Nemcev po samostojni nemški gimnaziji v Ljubljani je že starejšega izvira, samo da se slovenska javnost ni brigala za to, kakor se je sploh šoštvo pri nas žalibog na nečven način zanemarjalo. Prejšnja vlada pod baronom Heinom je upoštevala zgornj navedene razloge, nadalje je uvidevala, da bi se narodni šovinizem nemških dijakov na samostojni gimnaziji razvил do brezmejnosti, bi s svojim izvajanjem razburil tudi našo v narodnem oziru pravato ribjo kri ter bi povzročil večne razprtje in nemire. Končno se je dozdaj vsaka vlada moralna ukloniti pod najmočnejšim argumentom, da število nemških gimnazijev v Ljubljani nikakor ne upravičuje cele gimnazije, ker bi komaj zadostovalo za slavo obiskovanju nižjo gimnazijo. Glasom uradnih letnih poročil je bilo v šolskem letu 1893./94. na prvi državni gimnaziji 124 nemških dijakov, katero število je vedno padalo in dva krata padlo na 97. Za to stoterečo sinov raznih k tukajšnjim polkom prideljenih častnikov in po krviev na Slovenskem nastavljenih nemških uradnikov bi naj slovenski davkopljevaleci vzdrževali celo gimnazijo, poldružišči dijakov v avtohtonega slovenskega prebivalstva na Štajerskem, Koroskem in Primorskem pa ne bi bilo niti ene srednje šole? Te vnebovpijoče krivice slovensko ljudstvo in njegovi zastopniki ne smejo trpeti!

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da Nemci na Kranjskem že imajo polno gimnazijo v Kočevju. Če se spominjam na krik, ki je nastal pri Nemcih vsled ustavnovitev slovenskem nemške (nižje) gimnazije v Celju, potem ne moremo razumeti, kako se je mogla brez najhujšega odpora od naši strani razširiti kočevska gimnazija s svojimi 100 dijaki, ne da bi se prej ali vsaj obenem razširila slovensko-nemška gimnazija v Celju, ne da bi se delila gimnazija v Mariboru,

Celovcu, Gorici, Trstu in realki v zadnjih dveh mestih ter se ustanovila slovenska realka na Štajerskem. Vsled naše malomarnosti so imeli Nemci lahko delo glede kočevske gimnazije.

Istotako nas je glede nemške gimnazije v Ljubljani hotela vlada postaviti pred fait accompli, čeravno je ljubljanska nemška gimnazija po razširjenju kočevske izgubila še zadnjo senco upravičenosti. Saj je letos v petem razredu v Ljubljani samo osem nemških gimnazijev — tako malo jih v tem razredu še ni bilo v zadnjih 15 letih! — (Druga leta je prišlo v 5. razred po 5—10 Kočevcev; ti so letos izostali in bodo tudi v bodoče), dočim je v Kočevju s slovenskimi, skupaj trinajst petrošolcev. Do osmega razreda je na obeh gimnazijah skupaj pričakovati še kakih 12—15 Nemcev. In za tako malo učencev v enem razredu bi naj obstajala dva zavoda, tako da bi v višjih razredih bilo po 6—10 dijakov, dočim se slovenskih dijakov gnjetje po 60 v enem razredu.

Ta razmotrivanja nam jasno kažejo, kako nečvena je vladna nakana glede delitve prve državne gimnazije. Naravnost, gospodarsko in državno je stvarjenje težišči sredi med šolskim letom. V razredih je pouk v dveh (b in c) oddelkih istega razreda slovenski, v enem (a) pa nemški. V višjih razredih je pouk vseskoz nemški in zato se dijaki ne delijo več po narodnosti, ampak se bivši slovenski e-oddelki iz 4. razreda spoji z veliko manjšim nemškim oddelkom. Zato je v a-razredih višje gimnazije vedno velika večina slovenskih dijakov in tudi v nižji gimnaziji se posamezni Slovenec v a-razredih. Odločno torej moramo protestirati, da bi se kratkomalo vsi a-razredi priklopili k nemški gimnaziji! Dijaki slovenske narodnosti morajo ostati pod slovenskim ravnateljstvom!

Tudi v drugih ozirih si večak ne more misliti, kako bi se naj izpeljala ta delitev. Kaj bi se pri tem zgodilo s knjižnicami, z znaunstvenimi zbirkami in učili, s podpornim društvom itd. itd. Iz vsega tega se vidi, da misel delitve prve državne gimnazije nizrasla iz pedagoških potreb, ampak je sad političnih mahinacij in nemške gospodstvačljnosti. Tudi ves način, kako se skuša to idejo uresničiti, je nepostaven. Kranjski deželni

šolski svet še ni imel prilike, v tej zadevi določiti svoje stališče, tudi profesorski zbor prve državne gimnazije bi moral izreči svojo pedagoško sodbo. V tako važnih stvareh ne sme odločevati uradno poročilo deželnega predsednika preko vseh ustanovnih in upravnih korporacij. Tajnost celega postopanja dokazuje, da so si aranžerji svestni nezakonitosti svojih dejanj, sicer bi jih ne skrivali tako skrbno.

Vkljub vsemu temu pa mi Slovenci nismo narodno tako nestrnji in nekulturni, da bi se načelno branili nemške gimnazije. Naj dobre Nemci, kar želijo, toda edino pod tem pogojem, da se deli tudi ljubljanska realka, celjska višja gimnazija, mariborska gimnazija in realka, ptujška gimnazija, celovška gimnazija, goriška realka in gimnazija ter tržaška in realka. Vsakemu svoje! Skrb naše narodne zavednosti pa bo, da izženemo iz slovenskih pokrajin vse nemške uradnike, trgovce in obrtnike, ali pa jih prisilimo, da se poslovenijo med Slovenci, potem bo tudi ljubljanska nemška gimnazija najnovejši sad nemškega šovinizma, umrl neslavno smrt na sušici — vsled pomankanjanja učencev!

Učimo se od naših narodnih sovražnikov spoznati in ceniti važnost šolstva in izobrazbe ter ne zabimo nikdar, da žrtve, katere doprinesemo v ta namen, prineso mnogoteren sad ter dvignejo materialno in s tem tudi socialno stališče celega naroda!

„Vzorno“ gospodarstvo škofa Antona Bonaventure.

Pred kratkim se je poročalo, kako nastavlja ljubljanski škof na svojem posestvu v Gornjem gradu nemške uradnike, ki so postali tako predzrni, da v gostilnah »hajlajo« in izvinalno prepevajo izdajalsko pesem »Die Wacht am Rhein«. Pisalo in dokazovalo se je že, s kakimi izgubami vodi škof oskrbnik di Centa ekonomijo na omenjenem posestvu.

Da pa bo slika popolna, oglejmo si še nekoliko škofovo gospodarstvo v gozdu in pa njegovo pogodbou z laškim židom Feltrinellijem.

Ko je di Centa zasedel mesto oskrbnika, je našel res krasno lesovje na graščinskem posestvu. In to ga je tudi zapeljalo, da je škofa zapletel v nesrečno pogodbo, ki bo spravila milijone laškemu židu v žep, ljubljanskega škofa pa pod — sekvestra.

V smislu imenovane pogodbe je postavil škof ob svojem gradu Ribovcu na svoje stroške pilo na turbine. V tej žagi režejo 4 jarimi — v vsakem po dve žagi — noč in dan, tako da se žaga najmanj osem hladov naenkrat. In to žago, ki je stala škofa 80.000 K, mora on po pogodbi zalagati 10 let z lesom.

Res, da so obsežni škofovi gozdovi, toda pomisliti je treba, da je več kot polovica teh gozdov daleč v planini, odkoder je spravljanje težavno in silno drago. Kmetje, ki so svoj čas kupovali les v graščinskih gozdovih, ga v teh oddaljenih krajih niti brezplačno niso hoteli, ker bi bila vsled pretežavnega spravljanja izguba si gurna. Danes pa je ves bližnji les posekan in oskrbnivo mora tudi v teh oddaljenih krajih les sekati, če hoče pogodbo izpolniti. Vsled prevelikih strmin pa morajo na več krajih vsak hlad pritrdiri na žico, ki je navita na vijakih. To žico počasi odvijajo, tako, da hlad polagoma drči čez strmine v dolino. Na ta način spravijo komaj 200 hladov na dan v dolino.

Škof pa mora na svoje stroške postaviti les k imenovani žagi, kjer se še les sortira in škartira. Seveda vzame Žid samo najboljši les. Škartiran, toda še vedno lep les, pa prodaja škof pri žagi svojemu — upniku za bagateline vsote.

Pri sklepanju pogodbe je pokazal Bonaventura dovolj jasno svojo nezmožnost v trgovinskih zadevah. V pogodbi se je namreč določila fiksna cena, in sicer z ozirom na kakovost lesa 6—12 K za m³ lesa žaga. Med tem pa je cena lesu poskočila in na ta način je izgubil škof naenkrat več nego milijon kron. Ogromna pa je tudi škoda, ki jo provzroča plavljenje lesa, katero mora seveda tudi škof trpeti. Zgodilo se je že, da je prišla nemadona povodenje, ter odnesla tisoči hladov. Ti hlioti so često zajezili strugo ob mostovih ter pravzročili, da je voda odnesla mostove. Vso škodo je moral trpeti zopet škof.

Društvo »Petelinek« v Gornjem gradu ima nad 300 orarov gozda in prodaja v gozdu stoječ les m³ po 10 kron. Društvo nima drugega opravka,

LISTEK.

Spominski verz na Kredarici.

(Spisal dr. K.)

Vojteh Režun bi bil že zakonski mož, ko bi ne bil tako neumoljubsumen. Vsled ljubosumnosti pa se je njegova srčna zadeva zavlekla, da je danes še na oklicih. In to je zanj vsekako škoda.

Sicer vem, da pri tej moji trditvi zmagja z glavo ta ali oni, ki se je zakona preobjedel, češ, da razvijam čudne nazore. Pa prosim potrpljenja. Takode pride dokaz, ki nam pojasni ne samo, da je na škodi Režun, ampak tudi, da se kakor Režun oškodi vsakdo, ki zavlačuje ženitev.

Da je zakon breme, bi si sicer jaz iz različnih vzrokov ne upal trditi. Pa ker ves svet tako govori, je morda le res in tej splošni govorici se uklonim. Ravneno tako res je pa tudi, da je zakon sladak. Tega sicer ne trdi ves svet, pač pa njega boljši prosvitljeni del, to so pesniki. Sicer ne pravijo tega izrecno o zakonu, ampak o poljubih in ljubezni. Ker se pa postavno smejo ljubiti in poljubovati le zakonski ljude, zato je očividno, da imajo na misli le sladkost zakonskih poljubov in zakonske ljubezni. Pesniki so pa, kakor znano, proroki

človeštva. In ker je prorokom verjeti, zato je jasno, da se mora verjeti tudi pesnikom.

Sedaj pa dalje! Ker je zakon breme, obenem pa sladak, je torej sladko breme. Potem takem nekako tako, kakor stožec sladkorja, kateremu lahko odgrizneš košček za koščkom, kadar te je volja. Noseč ga na ramu sicer občutil njegovo težo, toda neprizneno čuvstvo, ki bi ga utegnila.

Nekaj velja, da je tukajšnji na originalnih takoj revnih časih, nas pa uči in concreto, koliko sladkosti in abstracto zamudijo tisti, ki odlašajo z ženitvijo.

Ta primera, ki res ni bogvekako poetiška, pa je okusna in ki ima razum tega to prednost, da je nisem od nikoder preplankal, kar vendar tudi nekaj velja v današnjih na originalnih takoj revnih časih, nas pa uči in concreto, koliko sladkosti in abstracto zamudijo tisti, ki odlašajo z ženitvijo.

Med tem pa, ko mi je glede drugih ljudi vseeno, koliko škode da si nakopljejo vsed svoje malomarne zamuide — kam bi pa prišel, ko bi se za vsakega posamezne brigal! — ni mi vseeno glede Vojteha Režuna.

Priči, ker je Režun moj stari prijatelj, ki ga imam rad, drugič in zlasti pa, ker sem prav jaz tisti nesrečnik, ki sem zakrivil, čeprav nehote, da še danes ne gleda ob stožcu svojega sladkorja.

Ta moja krivda pa obstaja v temelju: Nekega soparnega dne sem se sprehajal gori po tivolškem gozdu. In ko sem stavil nogo pred nogo, se stemni nebo in ulije se ploha. Mene, ki navadno nosim dežnik pod pazdu, kadar ga kje ne pozabim, dej si cer ni motil bogvekako. Toda ko na pravim nekaj korakov, zagledam Režunovo nevesto Bincu Selan, sedeče na klopi. Kakor plaha golobica se je stiskala k smrekovemu deblu, da bi se ubranila mokrotve. Kaj mi je bilo storiti? Storil sem to, kar bi bil storil vsak galan, kakršen sem jaz. Ponudil sem ji roko in dežnik ter tako viseča drug ob drugem sva šla proti mestu. Ker pa sem imel jaz cilinder na glavi, Bincu pa svileni kričila na sebi, zato sva se res nekaj tesneje oprijela, da ne bi trpela škode na obleki. To je bilo pa tudi vse. Saj veste!

V tem trenutku pa prinese sam bognasvaruj Režuna po drevoredu. In jedva nazu ogleda ter premotri, kako sva tiščala glavi pod dežnik, se zasne na peti in name obrne hrbet, predno sva mogla Bincu in jaz, poznajoč njegovo ljubosumnost, nekaj zrahljati medsebojno dotiko. Drugi dan pa dobiva pismi od njega.

Binc je odpovedal ljubezen in zakon, meni pa je pisal, da svojo bivšo nevesto kratkomalo meni prepriča. Lahko si sedaj mislite nasledek te Režunove furije. Ona se je jokala, da ji je starca Selanca jedva sproti nosila sveže rute, mene pa je pripravil ta zlodej v največjo zadrgo. Jejmeno! sem si mislil; kaj pa naj počne z Bincu? Res, da je eden šožec sladkorja sladko breme. To vem in o tem sem, kakor se nadejam, prepričal tudi vas. Ampak ako si kdo naloži dva na ramo, tedaj vrlo občuti niju težo, razen tega je pa v očitni nevarnosti, da se sladkorja kmalu preobjavi.

Zato pa mi je bilo mnogo na tem, da bi Režuna spet spravil na pot, ki jo je bil tako lepo nastopol, s katere je pa furijasto krenil. Iskal sem torej prilike, da bi se mu približal v pravem

kakor da zaznamuje drevesa in kasiра denar. In za tako ceno in brez vsakih režij bi lahko škof svoj les spravil v denar, če bi ga prodajal domaćim lesnim trgovcem.

Celo škofovsko posestvo je razdeljeno v tri velike revirje: vrbovški, ljubenski in gornjegrajski. V vrbovškem revirju leži žaga. In vendar ima ta revir vsako leto blizu 60.000 krov izgube pri lesni trgovini. Ta izguba se deloma pokrije z ogljem, ki ga žgejo pri Kokarih, kjer ima škof velikanske bukove gozdove. Ker pa je lep del teh gozdov popolnoma izsekani (Kahlschläge), se je začela zemlja vsled naličnih pomikat na vzdol, in kjer so stali prej lepi bukovki gozdovi, videl boš v par letih samo golo skalovje — pusti kras.

Da škofovsko podjetje ni realno, to se opaža še na drugi strani. Tako velelikansko podjetje, kakor je škofov v Gornjem gradu, bi moral imeti vedno na razpolago 20.000—50.000 gl. za pokritje različnih plačil in stroškov. Sedaj pa poglejmo v oskrbniku blagajno. Niti toliko denarja ni v njej, da bi oskrbništvo redno plačevalo svoje uradnike, kaj šele delavec, ki mesece in mesec čakajo, predvino dobijo težko prisluženi denar. In vendar živijo ti delavci samo od svojega vsakdanjega zasluga.

Prigodilo se je celo, da je stal škofov gozdar pred sodiščem, ker je pod roko prodajal graščinski les. Pred sodiščem je izpovedal, da že tri mesece ni dobil nobene plače, trgovci pa mu tudi niso hoteli več upati. Da je mogel preživeti sebe in svojo družino, je prodal nekaj hlodov, vzel denar, katerega pa je pozneje vračunal in ni torej škofu prizadel nikake škode. Po njegovih izjavi je to že večkrat napravil, ker se mu ni plača nikdar redno izplačala, vendar pa je storjeno škodo neopaženo poravnal. Nočen odobravati postopanja imenovanega gozdarja, toda vsak mi bo pritrdil, da je oskrbništvo v prvi vrsti krivo njegove nesreče. In prav tisto oskrbništvo ga je spravilo pred sodišče in ga naposled pognalo iz službe, ne menec se za to, da je imel mož veliko družino in da je bil tudi sam že v letih. Kje je imel tu svoje krščansko usmijejanje ljubljanski škof?

Kakor že omenjeno, morajo tudi delavci po več mesecih čakati na svoji zasluge, zakaj v oskrbniku pismarni je že malokrat kaj evenka. Zgodilo se je že večkrat, da so delavci v gostilni napadli svoje delovodje in zahtevali od njih takoj svoj zasluge. Delovodje so zahtevali na to delnar od oskrbništva, toda v oskrbniku blagajni je bila — sosa. In tako je oskrbništvo po Gornjem gradu iskalno denar na posodo celo pri navadnih delavcih, da je zamoglo svoje delavce izplačati. In tako dela podjetje, ki je v 6. letih oddalo tvrdki Feltrinelli čez 150.000 m³ lesa!

Za ta les bi moral škof dobiti, če računamo povprečno m³ po 9 K, 1.550.000 K. Ce bi odračunili 550.000 K na režije, imeti bi moral škof dobička vsaj 1 milijon kron. Mesto tega dobička pa se je škof s svojim podjetjem zadolžil za 900.000 K. Torej prazna blagajna, prazni gozdovi, povrh pa še 900.000 K dolga. Potem pa naj še kdo reče, da je to podjetje aktivno.

Ker hoče oskrbnik pogodbo na vsak način izpolnit, je dal gozde izsekavati tako, da je kršil celo gozdnost. Seka se namreč mestoma kar »na trato«, to se pravi do golega.

Sicer je bila lansko leto revizija gospodarskega načrta in pri tej se je

dognalo, da se v škofovih gozdih protipostavno sekajo. Proti dotičnemu potrošilu je napravil di Centa takoj rezerv, to pa samo zato, da bi stvar zavlekla in da še lahko naprej sekajo. Tu pa se vidi pristranost naše politične oblasti. Če kmet preveč sekajo, mu je petami e. kr. okrajnjem gozdarom že se ga eksemplarčno kaznuje, da si zapomni, kdaj je kršil gozdnega zakona. Tukaj pa slavna politična oblast ne gane mezinca, dasi jo je že neštetokrat opozarjalo na to kršenje, temveč ima slepe oči menda zato, ker je tisti, ki postavo krši, slučajno škof, ne pa kmet. Ne moremo se nikakor iznenibiti misli, da ima politična oblast dvojno mero, eno za škofa, drugo za kmeta.

Pohvalno moramo omeniti, da je takajšnji okrajni gozdar pred leti pogledal tudi v škofove gozde. Ker je uvidel, da ni vse v redu, je naznani vso zadevo pristojni politični oblasti v svetih, da je storil s tem svojo uradno dolžnost. Za pohvalo pa je dobil od zgornjega — dolg nos za svojo predrznost. Pa recite, da nima politična oblast pri nas druge mere za škofa, kakor pa za kmeta. Nikoli še nismo slišali, da bi se kakemu kmetu na njegovo prošnjo davki odpisali, ljubljanskemu škofu pa je vladu odpisala kar 150.000 K davka. Torej zopet dvojna mera!

Značilno za škofovsko podjetje je, da se še dozdaj ni sestavila nobena bilanca, dasi trajala pogodba s Feltrinelliom že sedmo leto. Da škof v svoji omenjenosti tega ne zahteva, to se nam ne zdi nič čudno. Misliš se je sploh, da bilance ne morejo in ne znajo sestaviti. Toda stvar je čisto drugačna.

Di Centa je takoj prvo leto uvidel, da je podjetje delalo z izgubo. Ker je upal, da bo drugo leto boljše, ni dal sestaviti bilance. Toda drugo leto je bilo še slabše in tako vsako leto. Oskrbništvo več dobro, da škofovsko gozdarstvo ni več aktivno, zato namenoma ne da sestaviti bilance, ter tako na preden način vara oblasti, ki bi moral tu intervenirati z vso energijo. Kaj poreče k temu slavna e. kr. finančna prokuratura in e. kr. državno pravdništvo?

Da pogodbe ne bo mogoče izpolnjevati, o tem je prepričan danes že oskrbnik sam. Pogodba je sklenjena na 10 let. V pogodbi pa si je Feltrinelli izgovoril takozvan »Optionsrecht« za podaljšanje pogodbe na daljnjih pet let. Di Centa pa sedaj ni hotel priznati Feltrinelli te pravice ter je zapletel škofa v točbo, s katero pa je pošteno pogorel. In tako ima tvrdka pravica do pogodbe še za nadaljnimi osem let. V škofovih gozdih bode sicer v kratkem zmanjkalos lesa, toda žago bo pa le smela tvrdka še osem let rabiti, les pa bo kupovala pri kmetih.

Ker oskrbništvo na več mestih kar »na trato« sekajo, je začela zemlja vsled večkratnih naličnih, lakor smo že omenili, v dolino držati. Na višjih mestih se polagoma prikazujejo skale, med tem ko se zemlja po hribu, kakor valovje pomika navzdol.

Tako se bodo po zaslugu njega prevzvišenosti ljubljanskega škofa Jegliča spremenili lepi savinski in zadrečki gozdovi v pusti kras. Slavna vladna pa mirno gleda to opustošenje.

Škof ima na svojem posestvu velike in obsežne planinske pašnike. Te pašnike so dosedaj imeli kmetje v najemtu ter so tja gonili poleti živino na pašo. Dovoljevalo se jim je v prejšnjih letih, da so te pa-

števa, ker odpihal zadnji sled vsakršne nejedvolje. Na gorah tudi ni nič nenavadnega, da na gladki skali komu izpodrsne, da se padši zvali svojemu nasledniku v naročje. In če se Binco posreči ta nesreča, kar je od nje pričakovati, potem je njena igra doblejena: Ko občuti Režun melkost in toploto njenega telesa, ga bo zgolj vosek in med ter zaroka na Kredarici je neizogibna. In nisem se motil.

Naslednjo nedeljo sta se odpeljali Binco in mati s prvim jutranjim vlakom proti Dovjemu, jaz in Režun pa z drugim. V Vratih smo se pa »slučajno« sešli; in tu je bilo začudevno velikansko.

»Kaj vidijo moje srečne oči?« je gestolela Selanka.

»Tudi vi tukaj!« sem jaz hinavski vzikkal.

»Kak eden slučaj!« se je čudil Režun.

In to je šlo tako naprej, kakor v gledališču, kadar se igrajo komedije.

Ko smo se pa odpravili iz Vrat navzgor, se je Režun, dasi se je nekoliko obotavljal, moral pridružiti Binco, ker sem jaz delal družbo njeni materi. Sicer sta pa Binco in Režun od začetka govorila le redke besede. Potoma se je pa njiju pogovor pozivil, vendar posebno prijateljski ni bil viden. Da je bilo tako, spoznal sem namreč iz tega, ker je Režun nervozno klatil z rokami, Binco si je pa oči brisala. Jaz sem si pa mislil: Je že v redu tako. Da se nebo trajno izvedri,

nike na svoje stroške trebili. Posekali so namreč mlado borovje in sploh grmovje, ki je raslo na pašnikih, vsečesar je bila na planini lepa paša.

Marsikdo bi mislil, da se je s tem delala škoda. Toda ni tako. Vsled močnih vetrov ne zraste na teh pašnikih nobena smreka višje, kakor 2 m; smrečje rase tukaj le na širjavo in uniči tako na široko travo.

S tem, da draščina ne pusti kmetom pašnikov trebiti, je paša na planini vedno slabša in je tudi vedno manj. Vendar pa škof zahteva vedno večjo najemino za pašnike. Kmetje ne morejo več toliko živine prerediti kakor prej, temveč se vsled slabe planinske paše morajo omejevati na manjše število. Tako hoče škof v okraju tudi živinorejo popolnoma uničiti ter spraviti kmete popolnoma na beraško palico.

Uničil je lepo etvetočo lesno trgovino, uničiti hoče tudi živinorejo. Kaj čaka potem ubogega savinskega in zadrečkega kmeta?

In tako dela tisti slovenski škof, ki hoče na Kranjskem postati rešitelj kmečkega posestnika, na Stajerskem pa kmeta dere in ga tira do gospodarskega propada ter polni na njegovo prošnjo davki odpisali, ljubljanskemu škofu pa je vladu odpisala kar 150.000 K davka. Torej zopet dvojna mera!

Toda ne smete si misliti, da škof o teh težnjih savinskih kmeterjev ničešar ne ve. Že večkrat so bili kmeterje pri njem v Ljubljani in ga prosili pomoči, toda vsakega je osorno zavrnili. Prijazne besede ni imel zanje tisti Bonaventura, ki hoče na Kranjskem kmeta osrečiti in ga kar živega spraviti v nebesa. Z oskrbnikom pa o tej stvari tudi ni mogoče govoriti. Saj smatra kmeta za živino in tudi s klofutami ni prav nič varčen pri njih. Toda včasih pa le naleti na odpor tudi pri sicer ponižnem kmekem ljudstvu.

Spomladi, ob priliki, ko se je les plavil v Vrbovec, je hotel škof oskrbnik v svoji jezi nekega plaveca oklofutati. Ta pa ga je zagrabil ter ga vrgel v mrzle valove deroče Drete, iz katerih se je komaj, komaj izkobcal in se rešil. Ljudje pa ugibajo, kje je mož nalezel takšen »revma«, da je moral sedaj v toplice.

Tako je torej škofov gospodarstvo. V Gornjem gradu že nič več noče graščini dati kaj na »upanje«. Di Centa je dolgo časa jemal v trafički cigare in cigaretne na — bukvice, ravno tako tudi v gostilni vino za svoje potrebe, — česar si dozdaj še noben oskrbnik ni dovolil — in niti tega dolga graščina ne more poravnati, dasi znaša ta vsota komaj — nekaj čez 1000 K.

Vsi simptomi pač kažejo, da se bliža škofov gospodarstvo koncu in predno bo leto poteklo, bo vladal na graščini Gornji grad mesto slaboglavne škofovega oskrbnika — sodni sekvester.

Pismo s Hrvatskega.

(Socialističke manifestacije. — Prepoved kolportaže. — Shod hrv. ljudske napredne stranke).

V Zagreb, 2. oktobra.

Pred otvoritvijo skupnega parlamenta v Pešti pripravljajo ogrska socialna demokracija skupno s hrvatsko velike manifestacije na korist splošne volilne pravice.

Ne glede na nujno potrebno volilno reformo tako na Hrvatskem, kaj pa na Ogrskem, bi se nas naravnost ni malo ne tikala otvoritev skupnega parlamenta. Hrvatska je namreč av-

treba je, da oblaki izgube električno napetost, zrak se pa otrese mokrote.

In res, nebo njiju ljubezni se je kmalu začelo jasnoti. Naravno, ker Režun je preveč melkoga sreca, da bi mogel brezčutno gledati grenke Binčine solze. Pa tudi nikdar mirujoča nesreča je prihajala spravi v prilog. Binči se je namreč na gladki skali nekaterikrat izpodrsnilo, in kar je bila sreča v nesreči, vsekadar tako, da je elegantno zdričala Režunu v naročje. Ko pa je on občutil toploto in melkost njenega telesa, postal je seveda zgolj vosek in med.

Ko je pa njena mati videla učink Binčinega driočanja pri Režunu, začela se ji je pripovedati ista nesreča. Jaz sem jo parkrat sicer pobral. Ko sem pa videl, da ji drsi vedno po gospodnosti, sem se kratkomalo uprl rekoč, da me roke bolijo, ker sem si dal pred kratkim v »Mestnem domu« staviti koze; zato da je ne morem vzdignovati. In glejte čudo! Od sedaj naprej ji ni drselo nič več.

Brez hujših nezgod prisopli smo slednjic v kočo na Kredarici. In tu je prišlo tekmo večera, ko je tulila burja okrog oglov ko tristo volkov, do slovesne Režunove in Binčine zaroke. Režun je bil vesel, kakor da bi bil izuma, Binca je bila pa lepa, kakor potonika. In v tem kipečem veselju je bilo, ko se je Režun splazil na Pegaza, odpril svojo pesniško žilico ter spesnil ta-le verz:

Okrug oglov burja piska,
Od veselja srce vriska;

tonomna v vprašanju svojega volilnega reda in ni odvisna od peštanškega sabora. A vendar! Kakor naši socialisti, tako bo tudi naša hrvaško-srbska koalicija, kakor sem vam že sporočal, odločeno in aktivno podpirala zahtevo širokih slojev na Ogrskem, da dobre pravico volilno reformo. V kraljevem reskriptu, s katerem je bil lani otvorjen hrvaški sabor, je bilo namreč izrečeno napovedano, da se najprej izvede volilna reforma na Ogrskem in potem še na Hrvatskem.

Letos se je naša koalicija resno pripravljala za volilno preosnovno na temelju splošne in enake volilne pravice in če bi ne bilo prišlo do nepravilovanega spora s Madžari, bi bila morda ta zakonska osnova že sprejeta v hrvaškem saboru.

No, vsakdo izmed politikov je vedel, da bi ogrska vlada in tudi dvor težko dovolila, da bi se Hrvatska tako hitro postavila na široki demokratični temelj. Za Ogrsko želi dvor, da bi se izvedla volilna reforma, ker misli s tem oslabiti in potlačiti madžarske sovinističke stranke. Toda na Hrvatskem bi se z volilno preosnovno okrepila narodna politika in bi se vsled takega volilnega reda ne moglo po volji fabricirati večne za hrvaški sabor. A tako ojačanje Hrvatov ni pogodu niti Madžarom, a morda tudi ne dvoru...

Razen tega se Rakodezay sedaj bojni sklicanja hrvaškega sabora, ker nima v njem še niti enega poslanca, ki bi ga hotel podprt. Za to lansira madžaronski »Osiečki tjednik« vest, da bo se še koncem novembra otvoril naš sabor.

Ako bi Rakodezay z njim ne mogel delati, bo ga poleti razpustil in bo razpisaval nove volitve vse dotelej, dokler ne dobi večine Rakodezaya — sedaj še v embriju se nahaja nova unionistička stranka.

Naši socialisti prirede v nedeljo 6. oktobra 115 shodov in sicer ponajveč po vseh po Sremu. Toliko shodov je sklicanih na en dan v svrhu, da se imponira s številom, zakaj kdor pozna razmere po Sremu in moč naše socialne demokracije, bo vedel, da bo velika večina teh shodov kaj malo podobna imponujočim manifestacijam. V mnogih manjših vseh je shod sklican samo v to svrhu, da se lahko reče, da je bila skupščina tudi tam in da je bila tudi tam sprejeta enaka resolucija.

Toda pri nas na Hrvatskem nima socialistička manifestacija onega bojnega značaja, kakor na Ogrskem. Na vseh shodih, ki jih prirejajo koalicija ali frankovci, se govori tudi za splošno enako volilno pravico.

Da imajo naši socialisti vsaj kakšno agitacijsko sredstvo, govoré v piše, kakor da bi koalicija ne mislila odkritočrno s to reformo. Samo socialisti bodo izvojevali to volilno preosnovno. Če bi bilo to res, če bi naše meščanstvo ne mislilo resno na uvedbo splošne in enake volilne pravice, potem bi pač morali še dolgo čakati, da bi jo nam izvojevali socialisti! In če bi se tudi takoj sedaj ustanovila splošna volilna pravica, bi naši socialisti v najboljšem slučaju ne dobili več kakov 3 do 4 mandate. Zakaj bi se potem koalicija bala te reforme? Res je, da je pri nas mnogo konservativnih elementov, ki si v duši žele, da bi se najprvo samo razširila volilna pravica, toda ti elementi bi si niti ne upali izraziti svojega mnenja, ako bi videli, da bi bil sankcioniran zakon o splošni volilni pravici.

* * *

Do sedaj se je Rakodezay trudil, da bi se kazal v notranji upravi liberalnega, da bi vsaj s tem osladil gorko pilulo svojega imenovanja. Samo enkrat je bil zaplenjen eden list, shodni so bili prepovedani samo tisti, ki so bili po mnenju krajne oblasti nevarni »redu in miru«. S časopisi bi ne mogel tako postopati, kakor

razširjena. V severnih kraljevinah izhaja 2 do 3 glavnih glasil v dotednih jezikih, nasprotno pa ima Belgija veliko število strokovnih časopisov, ki izhajajo deloma v francoskem, deloma v flamskem jeziku — nekateri kakor »L'Intellectuel« v Gentu v Belgiji — so pisani tudi dvojezično. Francija steje kakih 15 v deželnem jeziku pisanih strokovnih časopisov, med katerimi sta glasili glavnih organizacij »Le Moniteur des Employes« in »Le Ralliement des Employés« najznamenitejši. Razmeroma še mlado gibanje med italijanskimi in privavnimi uslužbenecima ima 3 pomembne organe; najvplivnejši je v Milatu izhajajoči »Il Diritto« (Pravica). Nadvse oblagodarjeni s strokovnimi glasili sta Španija in Portugalska. V Barceloni sami jih izhaja 6 — med temi je »Nuestro Programa« (Naš program) — v Madridu 5, in razen tega še v vsakem pokrajinskem glavnem mestu 1 do 2 lista. Posebno bi bilo omeniti v Madridu izhajajoči in nalašč za nedeljski počitek v trgovski obrti se boreči list »El Discante Dominiaca« (Nedeljski počitek), ki je zelo razširjen. Ne manj bogata strokovna glasila je Portugalska s kakimi 10 listi, med katerimi imajo največjo naklado »O Cai e o O« (Delavec) v Lisabonu in »A Luz do Commercio« (Luč trgovstva) v Oporto. Tudi Argentina (Južna Amerika) ni revna strokovnih glasil, kjer so 4 — vsa v španskem jeziku; najpomembnejši list med njimi je »El Obrero Intelectual« (Dnevni delavec), ki izhaja v Rosariju. Končno izhaja v Braziliji in v Peru po en strokovnem organu.

Kar se tiče političnih strank, h katerim pripadajo tukaj našteti strokovni časopisi, prevladuje pri slovenskih in germanih listih mešansko-narodna, tuintant antisemitsko-narodna barva, medtem ko pri strokovnih glasilih, ki izhajajo v romanskih jezikih, prevladuje socialno-demokratična in — tudi v monarhističnih deželah — republikansko-mešanska barva. Med nemškimi in francoskimi časopisi jih je tudi nekaj s krčinsko-socialnim programom. Angleški listi so skoraj vsi brez izjeme čisti fužinarski organi, potem takem brez barve.

Kakor vidimo, dosegajo strokovna glasila organizacij privatnih in trgovskih uslužbencov znatno število 150, in asko so nekatera med njimi morda tudi nepotrebna, vendar prispevajo vsa k povzročiti socialnega položaja za stan, ki ga zastopajo ter izpolnjujejo s tem svojim namenom.

Deželni zbori.

Građec, 4. oktobra. V začetku seje je deželni glavar grof Attems govoril patriotičen govor na cesarja povodom cesarjevega godu ter predlagal brzjavno čestitko cesarju. Potem se je razpravljalo o predlogu, kako naj dežela proslavi cesarjevo 60. letnico. Predlog so podpisale vse stranke. K predlogu so govorili zastopniki vseh strank, v imenu Slovencev posl. Robič. Za predlog, naj deželni zbor nakloni v spomin na ta redki jubilej prizerno sveto za dobrodelne namene, so glasovali vsi poslanci, tudi oba soc. demokrata ter se je predlog izročil odseku 15 članov.

— Posl. V o s n j a k je poročal v imenu posebnega odseka za železniške zadeve o peticijah za železnično preko Radlja med Ivino in Marenbergom. Odsek predлага, naj deželni zbor tozadna prizadevanja krepko podpira ter naj o celi akciji poroča v prihodnjem zasedanju. Za predlog je govorilo več poslancev, med njimi je navajal posl. Rathausky, da so že leta 1852. ugibali, ali se naj izpelje železnična preko Radlja ali preko Maribora ter so se odločili za Maribor le zaradi cenejše naprave. — Pri poročilu glede sprememb deželnega zakona o naturalnih preskrbovališčih je prišlo do velikih šandalov med agrarnimi poslanci in obema soc. demokratoma. Končno so vsi nemški poslanci zapustili dvorano, le Slovenci so ostali. Ko so se potem Nemci vrnil ter je hotel posl. Einspinner izjavil, da ni bil v tej zbornici. — Posl. baron Kellerberg je predlagal v imenu finančnega odseka, naj se za razne investicije v kopalnišču Rogaska Slatina dovoli nadaljni kredit 250.000 K. Predlog je bil brez debate sprejet. — Istotako je bil sprejet predlog poslancev V o s n j a k a , naj deželni zbor storil pri vladni potrebe korake, da se telefonsko omrežje razširi posebno po Savinski in Šaleški dolini. Končno je isti poslaneč interpeliral zaradi pokopalnišča v Šoštanju.

Pred koncem seje je naznanih deželni glavar, da bo jutri dvojna seja, ki bo trajala najbrže pozno v noč.

Obenem se bo zasedanje zaključilo, vendar se deželni zbor najbrže še sklice pred razpustom zadnje dni meseca decembra, da odobri proračun.

Celovec, 4. oktobra. Posl. Grafe na uer je predlagal splošne olajšave v šolskem obisku. — Sprememba cestnega policijskega reda se je sprejela v prvem in drugem branju. V zvezi s tem se je začelo razpravljati o obdačenju avtomobilov; davek se je določil od 20—600 K. Deželni predsednik je izjavil, da niti misliti ni, da bi se posamnili deželam dovolilo pobirati tak davek, temeč bi se obdačenje moglo uvesti le v državnem zakonom. Vkljub tej izjavi je bila predloga sprejeta v prvem in drugem branju s spremembami, da so motorji, ki se rabijo izključno v obrtnih trgovskih namenih, oproščeni davka. — Za izšševanje močvirja pri Timenicah se je dovolilo 30% deželnega prispevka v znesku 7695 K.

Koper, 4. oktobra. Istrski deželni zbor je sprejel v včerajšnji seji v prvem branju zakonske načrte o varstvu ptic, o spremembah zakona glede šolskega nadzorstva in o ureditvi pravnega razmerja ljudskega učiteljstva. Zadnja dva načrta sta se izročila šolskemu odseku v proučevanje in poročanje. Poslancev dr. Trinajstič in dr. Stanger sta obširno utemeljevala predlog za povzdigo Opatije. Sklenilo se je pozvati vladu, naj posveča v bodoče temu združilišču več pozornosti kakor dosedaj.

Zadar, 4. oktobra. Posl. Milic je pozval deželni odbor, naj predloži načrte za vrnitev kvarnerskih otokov Dalmaciji. Dvorni svetnik Tončić je protestiral proti besedam, da je cesar z izločitvijo otokov kršil zakon.

Dunaj, 4. oktobra. Deželni zbor je sprejel po daljši razpravi predlog za obdačenje avtomobilov.

Nagodbena pogajanja.

Budimpešta, 4. oktobra. Avstrijski ministri so se posvetovali včeraj do 1. ure popolnega. Danes so se zbrali avstrijski in ogrski ministri ob 11. dopoldne k skupnemu posvetovanju. Konference so se udeležili prvikrat tudi naučni minister grof Aponyi, minister grof Andrássy, pravosodni minister dr. Günther in minister za Hrvatsko pl. Josipović. Konferenca je trajala do treh, ter se je ob petih popolnem zopet nadaljevala. — O uspehu pogajanj je izjavil neki ogrski udeleženec, da so se pač zblžali, toda cilja še niso dosegli. Danes nikakor še ni pričakovati odločitve, temeč se bodo pogajanja najbrže vlekla še v prihodnji teden. Glavno oviro dela še vedno bančno vprašanje.

V klubu neodvisne stranke so se zbrali danes mnogi člani stranke ter razpravljali o bančnem vprašanju. Splošno se je pokazalo razpoloženje, da stranka nikakor ne privoli v podaljšanje skupnega bančnega privilegia.

Dunaj, 4. oktobra. Zatrjuje se, da sprejme cesar v nedeljo oba ministrska predsednika v avdijenci.

Svarilo velesil zaradi Macedonije.

Carigrad, 4. oktobra. Razum svojim zastopnikom v Belgradu, Sofiji in Carigradu sta Avstro-Ogrska in Rusija poslali zelo ostra navodila svojima zastopnikoma v Atenah za grško vladu. Ta navodila napravljajo vtisk, da velesile delajo najbolj Grško odgovorno za vstaške nemire v Macedoniji in za poskuse, pridobivati s silo teren v Macedoniji na škodo drugim narodnostim. Ministri prizadetih velesil so dobivali že dalje časa neugodna poročila, da je grška vladu preslabá, da bi zajezila divjanje svojih vstaških čet v Macedoniji; posebno so bili dobro poučeni o tem, da opravljajo grški častniki na meji policijsko službo. Kot načelniki policije dajejo ti častniki vstaškim četam potu. Imenovani velesili sta se tudi znova pritožili pri grški vladni, da se proti pogodbi s Turčijo uvaža na Turško čimdalje več orožja.

Belgrad, 4. oktobra. Vsi grški časopisi so priobčili svarilo Avstro-Ogrske in Rusije glede Macedonije. V političnih krogih so prepričani, da bo najnovejša akcija reformnih velesil zajezila divjanje vstašev. Srbski narod je vedno obsojal bratski boj v Stari Srbiji in Macedoniji. Srbske čete so se tudi vedno omejevale le na obrambo lastnih rojakov, ki so bili v nevarnosti. V sledu najnovejšega koraka reformnih velesil bo nastala sloga med raznimi narodnostmi v Turčiji.

Dogodki na Ruskem.

Odessa, 4. oktobra. Že zopet se je izvršil napad na vlak med Odeso in Ugaenjem. Roparji so vrgli bombo na vlak, vsled česar se je razbila lokomotiva ter sta bila mehanik in kurjač ubita. Roparji so nato prišli v poštni voz ter ubili uranika in dva orožnika ter odnesli 25.000 rubljev. Ker je vlak naglo obstal, trčili so vo-

zovi tako močno skupaj, da sta bili dve ženski ubiti, več potnikov pa ranjenih.

Petograd, 4. oktobra. Moravnino ministrstvo je sklenilo, da od leta 1908. naprej ne odda več gradnje ladij inozemskim ladjedelnicam. Finske ladjedelnice se smatrajo za inozemske.

Pariz, 4. oktobra. Pogajanja ruske vlade s francoskimi bankami zaradi posojila 100 milijonov so došpela do ugodnega zaključka.

Punt v Maroku.

Pariz, 4. oktobra. Pleme Zemnatov se je brez pogojno podvrglo Francozom. Celo pleme Sanjev je pripravljeno plačati 2½ milijona odškodnine, ako bi Francozi zavzeli Casablanko. Carinski stražniki so zaplenili 1000 patron, ki so jih vtihotili mornarji španske vojne ladje.

Nemiri v Kalkuti.

London, 4. oktobra. V Kalkuti so izbruhnili resni nemiri proti Evropejcem. Množica je napadla policije s kamnenjem, pobila svečinice ter začela rotati po trgovinah. Puntarji so metalni s strel težko operko na policejne in sploh na Evropejce. Mnogo oseb je bilo hudo ranjenih.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. oktobra.

— Občinski svet ljubljanski ima danes v soboto, dne 5. oktobra ob 5. uri popoldne sejo. Na dnevnem redu so: Naznanila predstavlja v poročila o resoluciji »Političnega društva za Krakovo in Trnovo« glede samoslovenskih učilnih napisov; o magistratovem dopisu glede nabave deželnih plaščev za mestno policijsko stražo za naslednjih 5 let; o prošnji mestne policijske straže za pripoznanje petletnic; o županovem dopisu glede prodaje mestnega sveta na voglu Komenskega ulice in Radeckega ceste; o magistratovem dopisu v zadevi dovolitve kredita za trebljenja jarka »Vologa« na Barji; o prošnji mestne občine za stavbno dovoljenje za zgradbo novega župnišča pri sv. Jakobu in o oddaji zidarških, tesarskih, kleparških in krovskih del pri tej zgradbi; o napravi prizidka pri javnem streljanju v nasadnih poleg sv. Petra cerkve; o prošnji hišneg posestnika Miška Kokalja za spremembu parcelacije parcele št. 28/24 in 28/27 kat. občine sv. Petra predmestje I. del; o dopisu mestnega magistrata v zadevi razširjave v novo regulovanem delu Gradišča ležeče, vspredno k progji južne železnične vodeče ceste na Širijo 15 m; o prizivu Hermine Del Cotove in Elize Tominške proti stavbenu dovoljenju za zazidavo med njunima posestvoma ležeče parcele; o računske zaključku gasilnega in reševalnega društva za leto 1906. in o prošnji tega društva za nabavo 400 metrov novih cevij; o dočrkivitvi ukovine na mestnem dekliskem liceji. Na dnevnem redu tajne seje so: Predsedstvena naznana in poročila: O obnovitvi zakupne pogodbe za leto 1908., 1909. in 1910.; o dovolitvi nagrad uslužbenca užitninskega zakupa; o dovolitvi podpore siroti nekega uslužbenca užitninskega zakupa; o neki osebni zadavi in o prošnji nekega uslužbenca za nagrado.

— Zakaj so klerikale za nemško gimnazijo v Ljubljani? Jasno je, da brez sporazumljena z najmočnejšo politično stranko v deželi vladu ni mogla sprožiti te misli. Kdor nekoliko premisli, bo tudi spoznal, da v tem trenotku samostojna nemška gimnazija v Ljubljani pomenja pridobitev za klerikalce. S tem namreč, da pride na novo nemško gimnazijo kakih 15 nemških agitatorjev s svojimi rodinami — in to je edini namen Nemcev — s tem se le pomnoži število klerikalnih zavezancev, ki bi naj pomagali naskočiti in vzeti ljubljanski občinski svet in državnozborski mandat. Načelniki pristaši S. L. S. pa ne smejno pozabiti, da so vsi Nemci, ki prihajajo k nam, sicer previdni a kot svobodomislici in naprednjaki veliko odločnejši, kakor najnaprednejši Slovenci. Nemci so torej v svetovnem naziranju in glede narodnosti dijemalevno nasproti našim klerikalcem. Dalekovidna klerikalna stranka bi se torej moralu nemških naprednjakov bolj batiti, kakor slovenskih. Ne tako Šusteršč! Kaj je tudi njemu za bodočnost njegove stranke, kaj je njemu za versko naziranje slovenskega ljudstva, kaj je njemu sploh za obstoje Slovencev!! Dokler bo on, bo stranka že še držala, bo slovensko ljudstvo že še verjelo njegovemu verskemu hujskanju in mu pomagalo doseči njegove samopašne namene. K temu pa naj tudi pomagajo.

— Slepjare za nemško gimnazijo v Ljubljani? Jasno je, da brez sporazumljena z najmočnejšo politično stranko v deželi vladu ni mogla sprožiti te misli. Kdor nekoliko premisli, bo tudi spoznal, da v tem trenotku samostojna nemška gimnazija v Ljubljani pomenja pridobitev za klerikalce. S tem namreč, da pride na novo nemško gimnazijo kakih 15 nemških agitatorjev s svojimi rodinami — in to je edini namen Nemcev — s tem se le pomnoži število klerikalnih zavezancev, ki bi naj pomagali naskočiti in vzeti ljubljanski občinski svet in državnozborski mandat. Načelniki pristaši S. L. S. pa ne smejno pozabiti, da so vsi Nemci, ki prihajajo k nam, sicer previdni a kot svobodomislici in naprednjaki veliko odločnejši, kakor najnaprednejši Slovenci. Nemci so torej v svetovnem naziranju in glede narodnosti dijemalevno nasproti našim klerikalcem. Dalekovidna klerikalna stranka bi se torej moralu nemških naprednjakov bolj batiti, kakor slovenskih. Ne tako Šusteršč! Kaj je tudi njemu za bodočnost njegove stranke, kaj je njemu za versko naziranje slovenskega ljudstva, kaj je njemu sploh za obstoje Slovencev!! Dokler bo on, bo stranka že še držala, bo slovensko ljudstvo že še verjelo njegovemu verskemu hujskanju in mu pomagalo doseči njegove samopašne namene. K temu pa naj tudi pomagajo.

— Slepjare za nemško gimnazijo v Ljubljani? Jasno je, da brez sporazumljena z najmočnejšo politično stranko v deželi vladu ni mogla sprožiti te misli. Kdor nekoliko premisli, bo tudi spoznal, da v tem trenotku samostojna nemška gimnazija v Ljubljani pomenja pridobitev za klerikalce. S tem namreč, da pride na novo nemško gimnazijo kakih 15 nemških agitatorjev s svojimi rodinami — in to je edini namen Nemcev — s tem se le pomnoži število klerikalnih zavezancev, ki bi naj pomagali naskočiti in vzeti ljubljanski občinski svet in državnozborski mandat. Načelniki pristaši S. L. S. pa ne smejno pozabiti, da so vsi Nemci, ki prihajajo k nam, sicer previdni a kot svobodomislici in naprednjaki veliko odločnejši, kakor najnaprednejši Slovenci. Nemci so torej v svetovnem naziranju in glede narodnosti dijemalevno nasproti našim klerikalcem. Dalekovidna klerikalna stranka bi se torej moralu nemških naprednjakov bolj batiti, kakor slovenskih. Ne tako Šusteršč! Kaj je tudi njemu za bodočnost njegove stranke, kaj je njemu za versko naziranje slovenskega ljudstva, kaj je njemu sploh za obstoje Slovencev!! Dokler bo on, bo stranka že še držala, bo slovensko ljudstvo že še verjelo njegovemu verskemu hujskanju in mu pomagalo doseči njegove samopašne namene. K temu pa naj tudi pomagajo.

mu pa leži v šolstvu, ker izobrazba je predpogoji gospodarske in socijalne nadvlaste. V deželnem zboru in njeni volilni reformi je torej iskat začetek nemške gimnazije v Ljubljani. Toda trdno prepričani smo, da je v S. L. S. še veliko število odločnih narodnjakov, ki za nadvlasto v deželnom zboru ne bodo prodali našega narodnega obstoja. Tem veljajo naše besede. Glasilo S. L. S. pa pozivljamo, da brez zavijanja izreče svoje mnenje o nemški gimnaziji v Ljubljani. To svoje mnenje pa naj »Slovenec« pove tako odločno, da ga bodo razumeli ne le Bleiweisovi cesti, ampak tudi na Dunaju!

— Stevilo nemških dijakov na prvi državni gimnaziji. Na razpolago so nam letna poročila zadnjih 5 let. V šolskem letu 1902/3 je bilo med 571 učencami 97 Nemcev, prihodnje leto med 539 učencami 103 Nemci, potem med 557 učencami 97 Nemcev, potem med 569 učencami 103 Nemci in v preteklem šolskem letu med 607 javnimi učencami 114 Nemcev. Stevilo slovenskih dijakov se je v istih letih gibalo med 435 in 482. Če je torej znabit vsled pomanjkanja prostora na prvi državni gimnaziji treba kakšne delitve, potem je edino upravljeno, da se odcepijo slovenski oddelki v samostojno gimnazijo. Tretja slo

čila našemu uređništvu v posredovanju. Kdor se meni potegovati za kip, (aha), naj se blagovljeno obrne do nas, sporoči nam naj, kako velik kip bi potreboval, in kaj se bo vse storilo v počesčenje presv. Sreca po tem kipu. Kip ali pa (kar je glavno) denarji se bodo podelili samo enemu, po obljubi onemu, kjer se bo dozdevno storilo največ v počesčenje božjega Sreca. Z odlokom bomo čakali do vseh Svetih. — Uredništvo. — Človek, ki je to pisal, mora biti na vsak način versko blazen, no, in da je Palir skrajnen fanatik, je že stara stvar. Da potem tudi ljudje, ki s slastjo bero take reči, ne morejo biti docela normalni, ko se ravnavajo po teh »navodilih«, vidimo iz vskakovanja skušnje. Uči nas pa citirani razglas, da farska bisaga rabi najraznovrstnejša sredstva, da bi izmolza kar največ denarja iz nezavednega ljudstva. Da višja cerkvena oblast trpi kaj takega, ni seveda nič novega, dokazuje pa, da obstoji katoliška cerkev samo zato na svetu, da se bogate njeni služabniki na škodo zabitih ljudi.

— **Dragoceno priznanje.** Da se v nemških šolah slovenski otroci ponemčujejo, trdili smo vedno, nemški listi so pa to vedno zanikavali. Klepetava »Deutsche Wacht« je pa pred kratkim našo trditve potrdila, ko piše, da je »večji del slovenskih otrok, ki obiskujejo nemške šole, obvarovan hujšajočega delovanja prvakov in vzdržuje prostovoljno stik z nemškim narodom.« Z drugimi besedami se pravi to, da iz nemških šol prihajajo večinoma nemškutarji. Jako dragoceno priznanje! Kaka škoda je to ponemškutranje za Slovence, vidimo v obmejnih krajih, kjer se slovenske meje vedno krejijo, vidimo pa to tudi pri nas v Ljubljani, kjer iz nemških šol ne pride noben slovenski otrok drugačen kot nemškutarji, zlasti če ga je imel v rokah nemško-nacionalni profesor ali učitelj.

— **Impertinentno postopanje žležniške uprave.** Župnik Matej Ražun je meseca julija na celovskem kolodvoru zahteval vozni listek v slovenskem jeziku v Podrožčiu. Službujoča uradnica ga ni hotela razumeti rekoč: »Wir sind nicht verpflichtet windisch zu verstehen.« Na to se je razvila ta dialog: Ražun: »Ich verbiete mir ganz entschieden die Beschimpfung »windisch«. Uradnica: »Ich weiss ja nicht, in welcher Sprache Sie gesprochen haben.« Ražun: »So, Sie wissen das nicht und dennoch gebauchten Sie den beleidigenden Ausdruck »windisch«! Sele, ko je Ražun ponovil svojo zahtevo v nemškem jeziku, je dobil vozni listek. Enako se mu je godilo meseč kasnejše. Ko je slovenski zahteval vozni listek, mu je uradnica osorno odgovorila: »Reden Sie deutsch.« In ko jo je Ražun vpraval, ako mu na slovensko zahtevalo res neče dati voznega listka, je jezno zakričala: »Nein, Klagenfurt ist eine deutsche Stadt und es muss hier deutsch gesprochen werden.« Ko je pri isti priliki zahteval neki drugi gospod vozni listek v Ljubljano, je dotična gospodična razjarjeno vdariła s pestjo ob mizico in vzkliknila: »Wenn Sie eine Karte haben wollen, reden Sie deutsch; hier wird deutsch gesprochen!« Radi tega nesramnega nastopa nemške zagrizenke se je župnik Ražun pritožil na ravnateljstvo državnih žležnic, ki mu je na to pritožbo odgovorilo tako-le: »Z ozirom na Vašo vlogo z dne 14. avgusta t. l. se obvezate, da z ozirom na dejstvo, da je Celovec nemško mesto, podpisano ravnateljstvo ni moglo smatrati se primoranim, opremiti to postajo s slovensko govorčim osobjem. Ozirona na dejstvo, da poznate narodni značaj mesta Celovca in ste sami nemšine popolnoma vešč, je podpisano ravnateljstvo državnih žležnic primorano takoj uljudno, kakov tudi odločeno prosišti, da upoštevate gori navedena dejstva in da tam v bodoče prednasate svoje zahteve v nemščini, ker se je drugače bat proti provokacij, sicer ne od uslužbenec, pač pa od občinstva, kar ni niti javnemu redu, niti točnemu opravljanju poslov na kolodvoru v prid. Končno je treba pripomniti, da je beseda »windisch« smatrati v deželi navadnim izrazom, ne pa za psovko, saj se tako imenuje več krajev tako na Kranjskem, kakor tudi na Koroškem. Takšne impertinentne rešitve na slovensko pritožbo si menda ni drznila izdati nobena oblast, kakor ravnateljstvo državnih žležnic! Notorčeno je, da je slovenščina na Koroškem v deželi navaden jezik, da je celovška okolina slovenska in da je tudi Celovec dvojezično mesto, a vendar si upa ravnateljstvo državnih žležnic trditi, da je Celovec nemško mesto, drzne se kategorično pozivati pritožitelja, »naj upošteva to dejstvo in naj prednaša tam v bodoče svoje zahteve v nemščini ter mu naravnost grozi, ako ne bo postopal po navodilih žležniškega ravnateljstva, s proti-provokacijami! Višek impertinenca in nesramnosti pa je v dežiti, da je beseda »windisch« v deželi navaden

izraz in da ni nobena psovka. Cela vrsta nemškatarskih zagrizenec je bila že obsojena radi psovke »Windischer« in »windische« v zapor in v dežarno globo, sedaj pa si drzne ravnateljstvo državnih žležnic trditi, da beseda »Windischer« ni psovka in da jo vsled tega tudi sme rabiti vsak žležniški uradnik napram potujočemu slovenskemu občinstvu! Slovenski poslanci, če ste možje, naučite »more» ravnateljstvo državnih žležnic v Beljaku, poučite je, da je državni urad, ne pa morda podružnica »Südmärkte! Ta bi bila lepa, da bi nas Slovence smeli provocirati in žaliti v svojih uradnih spisih uradi in oblasta! Na impertinentnost žležniškega ravnateljstva v Beljaku je treba slovenskim poslancem odgovoriti v takem tonu in na tak način, da se bodo v bodoče stokrat premislili, preden bodo storili kaj enakega.

— **Učni jezik na srednjih šolah.** V dopolnilo našega tozadevnega telegrama od 3. t. m. primašamo izvleček iz organizacijskega načrta za gimnazije od leta 1849. O učnem jeziku razpravlja ta načrt v § 17., katerega 1. točka se glasi: Vsak deželni jezik je lahko učni jezik na gimnazijah. 2. Določitev učnega jezika se naj ravna povsod po potrebah prebivalstva, ki je pri zavodu v prvi vrsti prizadeto. Glede nedržavnih zavodov pravi točka 4., da določi učni jezik tisti, ki vzdržuje zavod. Iz prve in druge točke je razvidno, da imamo Slovence postavno pravico na srednje šole s slovenskim učnim jezikom povsod, kjer prebiva slovensko ljudstvo, torej ne le na Kranjskem, ampak tudi na Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Pri nedržavnih zavodih, kakor so v St. Vidu in realka v Idriji pa sploh ministrstvo glede učnega jezika nima besede, če so le učne knjige v dotedjem jeziku na razpolago. To bodo skrb slovenski profesorjev, da dobimo kmalu vse učne knjige! Slovenske poslance po opozarjanju, da slovensčina kot učni jezik na srednjih šolah ni nobena koncesija, katero bi se moral zo uslugami od vlade pridobiti, ampak to je naša postavna pravica, jasno izrečena že leta 1849. v omenjenem organizacijskem načrtu.

— **Iz kočevskega okraja** se napiše: Okrajno glavarstvo v Kočevju je pozabilo, da ima v svojem področju tudi slovenske občine, ter razposilja v popolnoma slovenske kraje samo nemške oklice. Ena izmed teh občin je tudi občina Trava, kjer ni razen nekoliko pseudonemcev, ki so najnesramnejši izdajalci slovenskega materinega jezika in kateri imajo vsled najhujšega terorizma od strani vlade pri zadnjih volitvah, občinski zastop v rokah, nobenega Nemca. Okrajno glavarstvo v Kočevju se je predznilo, opirajoč se najbrž na te občinske hlapce, poslati podzupanstvu v Starikot samo nemški razglas glede zglasitve črnovojnikov. Podzupan gospod Janež pa je tisto »Kundmachung«, ki je seveda ni razumel, okrajnemu glavarstvu kratkotomalo vrnil in ga opozoril, da bode znali najti pravo pot, po kateri bode mogoče dokazati gospodom pri okrajnem glavarstvu v Kočevju, da prebivajo v starem kotu in v Podplanini le Slovenci in ne morda hinterhordarji. Opozoril je pa tudi okrajno glavarstvo, da bode vse posledice, ki bi morata nastale vsled njegove predznosti v takih slučajih trpeljno sami in da bode znali svoje soobčane, če bode treba na primerem mestu zastopati. Vsa čast zavednemu podzupanu, katerega naj bi posnemali tudi drugi Slovenci, ki opravljajo enake službe. Okrajno glavarstvo pa priporočamo najtoplejše gospodom državnim poslancem, da njegovo delovanje opišejo na pristojnem mestu.

— **Pedagog Fon.** Iz Celja se napiše: Profesor Fon, nastavljen na takojšnjem slovensko-nemških gimnazijskih razredih, je bil nekaj časa miren, t. j. ni ovajal slovenskih dijakov. Koža pa ga je začela menda srbiti in poprijel se je svoje stare navade. »Slovenski Narod« in »Domovina« sta o tem že poročala. Danes hočemo vnovič o Fonu govoriti. Slučaj, ki se je pripeljal zadnje dni na tukajšnji višji gimnaziji, zahteva to Profesor Fon je izvedel o dveh slovenskih osmošolcih nekatere otročarje. Brzo je tekel k nemškemu ravnatelju Proftu in ju ovadil. Pri tukajšnjih razmerah bi bila dijaka kajpada izključena. Da se izogneta mučni proceduri, sta raje poprepj izstopila in se vpisala na neki drugi gimnaziji. Ne zagovarjam dijakov, če se v resnici zoper veljavne predpise pregreje in se zato kaznjuje. Toda kazen, če že mora dejanju slediti, naj odgovarja res pregrešku. V konkretnem slučaju bi seveda ne bila odgovarjala. Za to bi bila poskrbela že prof. Fon in ravnatelj Proft. Toda Fonova nakana, dve mladi eksistenci uničiti, se to poti ni posrečila. Fon je med diaštvom, posebno slovenskim, brezizjemno v takem slabem spominu, kakor ne zlepa kateri, tudi ne nemški profesor. Kjer koli v Ljubljani v Novem mestu in

sedaj v Celju, povsod je ovajal in zatiral dijake, najrajsi slovenske. Ni ga zlepata najti profesorja, ki bi imel toliko uničenih eksistenc na vesti, kakor jih ima Fon. O tem pričajo lahko vsak dan številni dijaki, ki so imeli smoli prtiž nujim v dotiku, o tem vedo povedati tudi Fonovi kolegi. V Mariboru je ovajal dijake vseh treh srednjih šol. V Novem mestu jih je zalezoval po ulicah, hodil za njih odšnosti v njih stanovanja, brskal tam po prepovedanih knjigah in časopisih (»Zvon«, »Vesna«, »Narod«) in denunciral potem ravnatelju Deteli ali veročitelju Marinkotu. Ali ni res, gospod profesor? Skoro nikoli ni imel za dijaka prijazne besede, marveč nahrul je vsakega z »Vam bom že pokazal!« Da tak profesor ne more vzgojiti dobrih dijakov, je ob sebi umevno. Sploh se vidi, da je zgrešil svoj poklic. Iz njega bi bil postal morda srednje vrste žrebčar ali pa hvale vreden medvedji krotilec. Sicer pa mislimo, da se denunciranje nikar ne strinja s častjo akademično izobraženega človeka. Denuncirajo navadno najpodlejše duše in pa kak jezuitski katehet. Denunciranjanje je grda stvar in ima prav nemški pregovor: Der grösste Schuft in ganzen Land, das ist und bleibt der Denunciant. Svarimo torej prof. Fona, naj opusti v bodoče to studino navado, ker mu plačilo že za dosedanje ovadbe ne uide. Končno pripomnimo, da nismo napisali teh vrstic, ker je prof. Fon klerikalni podrepnik, ampak z ozirom na njegovo in korist izročene mu mladine. Politično je itak ničla, zato tudi klerikalcem ne bo bogvajk koristil, v narodnem oziru smo ga pa že davno črtali iz svojega imenika. Če že ni narodnjak, naj vsaj naše mladine ne preganja in uničuje, to želimo, to zahtevamo.

— **Ekscerpt iz »Mira«.** Na takile način vzpodbuja celovski »Mir« v zadnjem času, ko ima novega urednika, slovensko ljudstvo na Koroškem. Neki kaplan F. piše v »Miran« takole: »Sicer pa se prava narodnost duhovnika ne kaže ravno v tem, kako uraduje in piše in pred sodnijo (slovenski) govori in s kom se brati (z začrinenim nemškim kaplanom Walcherjem), marveč kako v svoji župniji deluje... Duhovniki smo v prvi vrsti tukaj, da razširjamo (!) in ščitimo Kristusov nauk in potem še le narodnost...« V drugim dopisu pa se daje slovenski požarnim brambovecem med drugim takele koristne navete doslovno: »Lepo bi bilo in gočovo v izpodbludo in veselje vsem, ako bi v bodoče vsaki požarni brambovec imel pri procesiji eno večjo svečo v roki. Potem bi gotovo noben ne morel reči: »Eh, je tako sitno, človek ne veš, kam bi roke dejal.« Cerkev lahko naroči sveče in vsak požarni brambovec si potem od cerkve za mal denar izposodi svečo. To je že pri nekaterih gasilnih društih v navadi. Posnemajmo jih! ... O naši požarni brambi smo že pisi, da se je izkazala pri raznih požarih, tako na pr. v vasi Galiciji, kjer je pri T. v najhujšem ognu odstranila smodnik iz kleti in tako zabranila veliko nesrečo. Ali naše gasilno društvo je pa tudi eno izmed tistih, ki se pridno udeležuje procesij in katerega članu med mašo ne stoje zunaj cerkve, temveč gredo skupno tik pred oltar. Slava juri! Le tako naprej! Bogu v čast, bližnjemu v pomoč! Priobčujemo to brez vsakega komentarja, da bo slovenska javnost vedela, na kak način se rešuje Slovenstvo na Koroškem od strani »Mirove« stranke in njenih matadorjev

— **Humbug.** Klerikalni listi so zopet znova začeli beračiti in molečati v zadnjem času, ko ima novega urednika, slovensko ljudstvo na Koroškem. Posebno za nežni spol je največje nevarnosti, kajti deviška roža se čisto gotovo ospe slej ali prej. Vse to vpitje je pa sam humbug. Klerikalni listi priporočajo ples, če ga prirejajo njih pristaši in pristašnje, kakor ravno pri klerikalnem pveskem društvu »Ljubljana«. Take židovske reklame se ni delal nikdar noben list za kako veselico in za ples, kakor jo delata »Slovenec« in ljubljanski šof, ki je vrhovni nadzornik tega lista. Tu ne bo nič greh, ko se bo plesalo, če pa hoče kako napredno društvo na kmetih prirediti ples, grozi mu duhovščina s peklom in hudičem. Če pravijo fantje, da bodo ob cerkvem žegnjanju plesali, pa ni maše v cerkvi. Klerikalno predvodenje plesa velja torej le za gotove ljudi, dočim smojo oni, ki so na katoliški podlagi, plesati, kolikor zmore telo. To si je treba zapomniti!

— **Vseslovenski trgovski shod** se vrnil v nedeljo, dne 20. oktobra 1907. Priprave za ta shod, ki bode imponentna manifestacija slovenskega trgovstva, so v polnem teku. Odboru slovenskega trgovskega društva »Merkur« dohajajo od vseh strani slovenske domovine pritrjevalna pisma; trgovske organizacije v Trstu, Gorici in Celju so z navdušenjem sprejeli vabilo društva »Merkur« in zagotovile korporativno udeležbo. Za predstavitev shoda se je osnoval poseben predstavnik odbora, ki je imel za predstavnikom g. dr. Danila Izakarja.

— **Pripravljalni odbor** je marljivo pri delu. Program za shod, ki bode trajal cel dan in razmotrivalo vse za trgovstvo važnih vprašanjih, je že sestavljen in se prijavi prihodnji teden. Zvezcer na dan shoda se vrši v »Narodnem domu« zabavni večer na čast gostom. Veselični odsek trgovskega društva »Merkur« bode vse storil, kar more pripomoti k prijetni, neprisiljeni zabavi. Čvrsto se razvijajoča trgovska organizacija v Slovencih se s predstojecim vseslovenskim trgovskim shodom, prvim svoje vrste, utrdi in ukrepi znamento! Noben zaveden slovenski trgovec in trgovski sotrudnik, pa tudi noben rodujščik, ki mu je pri srcu gospodarska povzdiga naroda, naj ne izostane od strokovno-stanovske prireditve!

— **Iz sodne pisarniške službe.** Pisarniški oficijal Andrej Bastija je imenovan za višjega pisarniškega oficijala pri deželnem sodišču v Trstu.

— **Iz politične službe.** Okrajni komisar okrajnega glavarstva v Kopru Ernst pl. Weissenthaler je imenovan za namestniškega tajnika.

— **Odlikanje.** Predsednik deželnega sodišča v Ljubljani g. Albert Levičnik je dobil za 40letno zvestvo službovanje častno svetinjo.

— **Imenovanje.** G. dr. Benjamin Ipa vje je imenovan za sekundarija v tukajšnji deželni bolnici.

— **Podelitev naslova.** Dosedanjo oficijalno imenovanje za deželne blagajne I. razreda g. Ferdinand Omer je dobil ob prilikli svojega 39letnega službovanja v deželni službi naslov blagajniškega kontrolorja.

— **Šolske vesti.** Absolvirana učiteljska kandidatinja in bivša suplentinja v Toplicah-Zagorju gd. Miroslava Hafner je imenovana za provizorično učiteljico na Krki. Provizorični učitelj na Bledu g. Fran Kala je imenovan za provizoričnega učitelja v vodjo v Gribljah. Učitelj g. Luka Knific v Trsteniku je zradi bolezni dobil dopust in pride na njegovo mesto absolvirana učiteljska kandidatinja gd. Ivana Logar kot suplent. Absolvirani učiteljski kandidat g. Josip Rom je imenovan za provizoričnega učitelja v vodjo v Poljanah pri Novem mestu. Absolvirana učiteljska kandidatinja gd. Ivana Logar je imenovana za provizorično učiteljico in voditeljico v Kritonici. Gracijonja, ljubezni, elegantna in duhovita je ta muzika, a polna pristne, globoke čuvstvenosti in čudovite intenzitete v izražanju, dočim se v orkestru razovedava elementarna sila skladateljeva. Kakor rečeno, je v tem tekmovanju zmagal Massenet in pričinil je kot najznamenitejši francoski operni skladatelj. Najbolj znana in najbolj priljubljena je njegova opera »Manon«. Veljave te opere ne označa nič bolje kakor dejstvo, da je »Manon« že 1902. doživelova stoto predstavo na dvorni operi dunajskih predstav na dvorni operi dunajskih pri tem pa pikantne in duhovite po vzgledih kakega Boieldieu ali Auberja. In vencija je nad vse bogata. Massenet neguje čiste akorde kakor so jih negovali glasbeni klasiki, rabi pa sklenjene, izrazite forme, v direktnem nasprotju z novodobnimi disonančarji. Gracijonja, ljubezni, elegantna in duhovita je ta muzika, a polna pristne, globoke čuvstvenosti in čudovite intenzitete v izražanju, dočim se v orkestru razovedava elementarna sila skladateljeva. Kakor rečeno, je v tem tekmovanju zmagal Massenet in pričinil je kot najznamenitejši francoski operni skladatelj. Najbolj znana in najbolj priljubljena je njegova opera »Manon«. Veljave te opere ne označa nič bolje kakor dejstvo, da je »Manon« že 1902. doživelova stoto predstavo na dvorni operi dunajskih predstav na dvorni operi dunajskih pri tem pa pikantne in duhovite po vzgledih kakega Boieldieu ali Auberja. In vencija je nad vse bogata. Massenet neguje čiste akorde kakor so jih negovali glasbeni klasiki, rabi pa sklenjene, izrazite forme, v direktnem nasprotju z novodobnimi disonančarji. Gracijonja, ljubezni, elegantna in duhovita je ta muzika, a polna pristne, globoke čuvstvenosti in čudovite intenzitete v izražanju, dočim se v orkestru razovedava elementarna sila skladateljeva. Kakor rečeno, je v tem tekmovanju zmagal Massenet in pričinil je kot najznamenitejši francoski operni skladatelj. Najbolj znana in najbolj priljubljena je njegova opera »Manon«. Veljave te opere ne označa nič bolje kakor dejstvo, da je »Manon« že 1902. doživelova stoto predstavo na dvorni operi dunajskih predstav na dvorni operi dunajskih pri tem pa pikantne in duhovite po vzgledih kakega Boieldieu ali Auberja. In vencija je nad vse bogata. Massenet neguje čiste akorde kakor so

tudi gg. Kratochwil in Valvar. Pozornost so vzbudile gospodinje Škrdlikova, Groszova in Borzevska, dasi so imele le nezadane vloge, so jih vrlo dobro izvedle. Zadovoljni smo bili tudi z zborom in z orkestrom. Sploh je predstava vsestransko tako uspela, da si le želimo, naj bi bilo vedno tako.

Pevskega zborna „Glasbene Matice“ občni zbor vrši se v ponedeljek, dne 7. t. m., ob 8. uri zvečer v „Glasbeni Matici“. Člani ženskega in moškega zborna se vladljivo vabijo k obilni udeležbi.

Simon Gregorčičev javno knjižnico in čitalnico je obiskalo tekom preteklega tedna, t. j. od 28. septembra do 4. oktobra skupno 562 čitalstev. Povprečni obisk je tedaj znašal po 80 oseb na dan.

Javno predavanje. V ponедeljek, torek in v sredo (7. do 9. okt.) priredi g. A. Chráska javno zborovanje v dvorani „pri Maliču“ (Hotel Stadt Wien), na katerem se bode predavalno o „Ljubezni Božji“. Gospod pridigar Klein bo govoril nemški, g. Chráska slovenski. Bode se tudi poto. Vstop prost.

Plesne vaje plevskega društva „Slavec“ se pričajo jutri v nedeljo v društvenih prostorih v „Narodnem domu“ in sicer ob 3. popoldne. Pristop imajo samo vabljene gospice, gospodje pa oni iz vlaškega tečaja in novodošli.

Pržavna zveza posredevnica za delo v Avstriji zboruje dne 6. in 7. t. m. na Dunaju. Na tem zborovanju bode zastopana po svojem odposlanec tudi ljubljanska mestna posredovalnica za delo in stanovanja.

Glas iz občinstva. Piše se nam: Na drugi mestni šoli je vsled obolenja prišel razred ob učitelja. Uro za uro se menjavajo učitelji, kakor pripovedujejo otroci. Da v takem razredu ni mogoč nepredrek, je ob sebi umetno. Lansko leto se je po več razredih tako delalo, ker je bilo več učiteljev obolelo menda 5 ali 6, morali so jih nadomeščati ostali učitelji, ki imajo že s svojimi razredi dosti posla; koliko je trpel pouk pri takem „flikanju“ je lahko umeti. Te dni je zbolel zoper drug učitelj in gotovo ga bode moral nadomestovati kdo drugi. — Kaj, takega ne sme več biti. Ne čudimo se, da oboli toliko učnih oseb v Ljubljani, čudimo se le, da jih še več ne onemore. Zato pa prisimo, naj slavna šolska oblastva preskrbe za potrebne suplente, ker mesto plačuje dovolj šolskega davka, da sme zahtevati pošteni šol. Sploh se čujejo leto za letom hujše prične o naših šolskih razmerah. Na dekuški šoli je menda v enem razredu načlanenih blizu 90 delik. Postava pa govor o 40 učenkah za eno učiteljico.

Ljubljane veselica obeta biti nad vse pričakovanje zanimiva. Poselbo opozarjam občinstvo na sledče točke: 1.) Šuklje: Prepričanje naše je trdno kot skala. Prolog, govor Slavko Ravnikar. 2.) Slavnostna kantata: Mi pa ostanemo kakor smo bili, s spremjevanjem godbe. Tenor solo poje član opere Tone Jeglič. 3.) Solo za fagot, izvaja Johan Šusteršič. Spremlja ga na klavirju iz posebne prijaznosti državní poslanec gospod Gostinčar. 4.) Černe: Bratje, v kolo se stopimo. Kvartet pojede gospodje Bolta, Štefe, Stojc, Robida. 5.) Sturm: Spreminja se kot mavrica. Baritonsko poje gosp. Orehek. 6.) Okrašenje zastave plevskega društva „Ljubljane“ s papeževim trakom in podobo Autona. K sklepnu naj po blagoslovu zapoje vse občinstvo kleče: Oj Tone, k Tebi, uboge rewe! 7.) Gregorčič: Union, ti naš dom, kako si zaspan (koračnica, godba). Poleg tega se nudi občinstvu redka prilika, ogledati si plastično panorama: Bitka pri Rimanjali ali zmaga viteza Otreseglava nad krioverci. Kose, cepce, puške, vozove, čelade, vse kakor so nosili Rimanjci, še celo zemljo iz bojnega polja, vse se je dobito na posodo iz drž. muzeja v Trstu. V krogu je na steni razpeta slika, pod slike je pa sestavljeni kako plastično bojno polje. Zanimiva je tudi podoba: Seziganje krioverca Aškerca pred frančiškansko cerkvijo, tam, kjer je stal svoj čas Prešernov spomenik. Vstopnice se dobivajo v trgovinah Jeločnik in Podlesnik na Starem trgu.

Glas z Igo. Prva konjerejska zadruga za ljubljansko okolico se je ustanovila dne 22. septembra na Igu v občinski hiši. To je gotovo za vse konjerejce tega okraja neprecenljive važnosti. Nekemu nepoklicanemu „meštarju“ po nova zadruga nikakor ni po volji, zato je v št. 222. „Slovenca“ naklobasal o njej debelih laži. Po božni meštar primerja konjerejsko zadrugo s faliranim ižanskim faroškim konsumom. Za njim pretaka krokodilove solze in gulinjivo toži, da ga je c. k. vlada ugonobila z velikimi kaznimi, kateri je nalagal na najmanjši prestopek. Potuhnjeni meštar pa pravi dalje v svoji klobasariji, da se je vlada izpremenila in da so se tudi nasprotniki bivšega Mavringovega konsuma izpreobrnili,

katerega so oni pripravili s svojim očitnim in zahrbtnim hujskanjem in neštetimi ovadbami do razpusta in so postali sami goreči in vneti zadrgarji. Lažnjivi meštar je nato vzkliknil: „Kako se pač pod solnecem vse izpreminja!“ Da, dragi meštar, sleparskega duhovskega konsumu ni več na Igu, to je velika izpremembra! Šel je ižanski konsum rakom in žabam gost... kakor 100 drugih. Konjerejsko zadrugo bodo pa vodili drugi možje, in v tej zadrugi se ne bo voda prodajala za pristno vino, kakor se je to dogajalo v „rajen“ konsumu. Načelnik konjerejske zadruge je ižanski župan gosp. Martin Zdravje. Lažnjivi dopisun je pa v „Slovencu“ imenoval Furlana za načelnika. Morabit je Furlan meštarju bolj prisreč? Martin Zdravje je — trn v peti farovški gospodi, to vemo. Ižanski župan je tudi posestnik tovarne za usnje in morebiti se lažnjivi meštar boji, da bi mu njegovo grešno kožo ustrojil? Potrebno bi bilo na vsak način! Zdravje strojarna je že toliko velika, da lahko vse kožo „Slovenčevih“ dopisunov ustroi, njegova kljuša je pa tudi posestnik tovarne za usnje in morebiti se lažnjivi meštar boji, da bi mu njegovo grešno kožo ustrojil? Potrebno bi bilo na vsak način!

Pomilovanje. Cesar je pomiloval brata Alojzija in Ivana Poredosa, ki sta umorila posestnika Kononika iz Tepsave in bila pred mariborskimi porotniki obsojena na smrt na vislicah. Alojzij Poredos je dobil dosmrtno jedo, brat Ivan pa 18letno.

Obsojen duhovnik. Kakor smo te dni poročali, je šmartinski vikar pri Terzu na Goriškem nekoga fanta nagnal z oslom, ker ni hotel iti s

procesijo. Vikar je bil pred okr. sodiščem v Červinjanu obsojen zato na 20 K globe ali 2 dni zapora. Sverzut, ki je fantu udaril zato za vrat, pa na 10 K globe ali 1 dan zapora. Sodnik je don Marangona — tako se zove ta duhovna posoda — v ostrih besedah poučil, da naj se drži v dolžnem dekorumu ter naj se ne spušča v trivljene čine.

Električni tramvaj v Gorici. V Gorici zgrade električno cestno železnico, ki pojde s postajo z Južne železnice po Tekališču. Fr. J. skozi Šolsko ulico, čez Travnik, Korenski trg, Gorišček in po Solkanski cesti na dovozno cesto na kolodvor. Stranske črte bo po Gledališki ulici mimo stolne cerkev skozi Raštel na Travnik.

Gospodarsko društvo na Prosek javlja vsem onim kupcem prošnje, da mošta, da gre cena po 46—48 kron per hektol. Ako si ga žele, naj ne zamude ugodne prilike, kajti moš je prve vrste.

Očeta je ubil. Pred tržaškimi porotniki se je te dni obravnavala tako žalostna rodbinska drama, katere vzrok je mož-pijanec, ki je padel tudi kot žrtev svoje pijanosti in sirovosti. 26. maja je šla Štefanija Grmek v Prosek k birmi, po kateri je bila doma pojedina, katere se pa oče Franc Grmek ni hotel udeležiti, ker mu ni bila botra všeč. Šel je v gostilno, tam pil in ko se je proti večeru vrnil domov, začel je po starji navadi razgrajati in razgrajati ter ženo Frančiško pretepati in jo vleči za lase. Žena je sprva ušla, a mož jo je dobit in jo za lase privilegal v hišo, kjer jo je znova pretepal. Sin Jožef je branil mater pred divjim očetom in pripomogel z zadrževanjem, da se je mati skrila v hlevu, kjer je ostala vso noč. To je razjelilo Franca Grmeka, ki je planil poslušati vnel se boj, v katerem je bil oče od sina zaboden z nožem tako, da je drugi dan umrl. Pri obravnavi so obtoženec in mati ter bratje in sestre, ki so bili zasiščani, jokali. Vsi so pripovedovali o sirovosti očetovi, kako je sovršil vso svojo rodbino in kako je zlasti Jožef mnogokrat pretepal, dasi mu ni nikdar nič žalega storil. Obtoženec je bil obsojen na 10 mesecov ječe, ker so porotniki pritrdirli le vprašanju glede težke telesne poškodbe.

Konec pomanjkanja vode v Opatiji. Zadnje dneve je deževalo v Opatiji in v okolici, kakor da bi izškafila lilo. S tem je pa tudi Opatija in okolica preskrbljena z vodo, a računi vodovodne družbe so se izjavili za sedaj. Kakor že zadnjič omenjeno, mislila je vodovodna družba „Quarnero“ izvesti neko špekulacijo na račun tukajšnjega prebivalstva in s tem, da je dala zapreti na posameznih točkah vodovod, prisiliti prebivalstvo, da bo počelo prositi in kričati za vodo. To bi bila priložnost za družbo, da bi si dobila pri namestništvu v Trstu ekspropriacijo na vrelcu na Učki gori, kateri vrelec je last tamkajšnjih občinarjev, kateri zahtevajo prizerno vsoto za odstop vrelca. Namestništvo pa, kakor bi rado ustreglo tem željam tenemško-židovskega gospoda, si vendar ni upalo storiti takoj tega usodepolnega koraka, kar je bilo tudi pametno, ker bi tak korak v protivnem slučaju mogel imeti slabih posledic. Če bo pa namestništvo sedaj, ko je žeja ponehala, ugolido špekulacijo vodovodnega društva „Quarnero“, ne vemo, ali zasledoval in v javnost spravil se bo pa vsak nov pojav tega vodnega vprašanja v akciji.

Svarilo. Zadnja leta se je ljudstvo, zlasti iz Kranjskega, začelo kar trumoma seliti v Ameriko, vsled česar postaja na kmetih pomanjkanje delavcev čimdalje občutnejše. Res je sicer, da se da izseljevanje spraviti v normalni tir samo z dalekosežnimi socialnopoličnimi in narodno-gospodarskimi reformami, vendar pa je dolžnost vseh poklicanih faktorjev, to nezdružljivo izseljevanje kolikor može omejevati. Zato je pri vseh prilikah treba svariti pred takim nepremišljenim korakom, poudarjaje, da se le prerado zgori, da zdovene vse upi izselnikom, še predno dospo na svoj cilj ter izgube še tisto svoje malo imetje, ki so je prej imeli. V tem smislu poučevati je predvsem nalogu duhovščine in učiteljstva, ker imata z njim največ stika, ter osobito časopisja, ki je dandas zelo razširjeno in dostopno vsem slojem brez izjem. Da se to izseljevanje kolikor mogoče omeji, izdala je kranjska deželna vlada pred kratkim strogo navodilo glede izdavanja potnih listov, ker se često dogaja, da jo mladeniči v vojaški dobi skušajo s pomočjo tujih potnih listov popolnati čes mørje. To navodilo pravi, da se mora vsek izselnik izkazati, da ima dovolj imovine za eventualno vožnjo nazaj, če bi ga ameriška gospodka pri izkrošanju slučajno zavrnila, in pa da je plačal vso vojaško takso, sicer se mu potni list izdati ne sme. Sploh pa je dolžnost gospodke iti ljudstvu po možna roke, da dobi zaupanje v njem ter da se mu priljubi rodna zemlja, ki

ima dovolj zakladov za vsakega, samo poiskati se jih mora.

Ustrelli se je v Djakovu ravnatelj ondotnega paromlina Mavro Büchler. Sicer je še pri življenju, a ne bo dolgo. Kaj je vzrok samomora se ne ve; v rodbini je bil srečen, pa tudi v uradu so našli vse v najlepšem redu.

Zopet podelitev patent za novo iznajdbo. Domači tovarni za vozove g. Petra Keršiča v Spodnji Šiški pri Ljubljani je c. kr. patentni urad na Dunaju (patentni list z dne 15. julija 1907 pod številko 7229) za novo iznajdbo pri izdelovanju poštnih vozov podelil patent.

Kinemograf Edison na Dušnaki cesti nasproti kavarni „Evropa“ ima od danes do vstečega prihodnjega torka slediči zanimiv spored: Železolivnica v Dečajeville (krasna projekcija), po naravi posnetna, slepčev pes (žaloigra v 7 slikah), sv. Genovefa Brabantska (prestreljiva zgodovinska drama iz srednjega veka, dolga kolorirana projekcija v 20 slikah), dedičina služkinje (jako smešno). Krasen mnogovrstni spored je najboljše vabilo na obisk te serije. Priporočamo občinstvu to podjetje, ki se vedno trudi, da nudi vsakokrat najlepši program, da zadovolji zmerno naraščajoče število svojih obiskovalcev.

Nesreča. Ko so predvčerajnjem

kopali delavci pri salezijanskem za-

vodu v Rakovniku zemljo, se je ta

zrušila in podsula dva delavca do vrata.

Ko so ju odkopal, sta morala domov. K sreči nista zadobila znatnih poškodb. — Včeraj si je strojevodja g. Zor med Trstom in Ljubljano izpahnil nogo, vsled česar so ga prepeljali domov v Šiško, kjer stane. — Danes ob 11. ponocji je zgrabil na južnem kolodvoru med skladisci in postajo pomočni stroj 42letnega voz-

nega mazača Antona Dečmana

in mu v stegnu zdrobil desno nogo.

Težko poškodovanega so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. Dečman, ki prihajačo stroja menda ni opazil vled slabega vremena, je oženjen in ima 5 nepreskrb-

ljenih otrok.

Kanal se je zamašil včeraj proti

večeru pri železniškem prelazu ob

glavnem Letermanovem drevoredu in

je stala voda vsled tega po prog

tako, da so morali še isti večer priti

delavci ga odmašit, ker je bila ne-

varnost, da se ne ustavi železniški

promet med Trstom in Ljubljano.

Delavsko gibanje. Včeraj se je

z južnega kolodvora odpeljal v

Ameriko 20 Hrvatov in 80 Bolgarov,

30 Hrvatov je prišlo iz Prusije.

Izgubljene in najdene reči.

Našla je g. Angela Kovačeva

denarnico z manjšo vsoto denarja

in jo oddala pri magistratu. — Posestnica Marija Skubčeva je izgubila sivo denarnico, v kateri je imela

nekaj čez 12 K denarja.

Pes je popadel danes dopoldne

plesarskega pomočnika Jerneja

Mazoviča in ga na levi nogi lahko

telesno poškodoval. Lastnica psa je

znana.

Pepele je vzel danes ponoc v

zaboku v hiši št. 11 v Kapiteljskih

ulicah in bi bil lahko postal ogenj

usodnega pomena, posebno še, ker je

poleg te hiše polna shramba mrve,

ako bi preteče nevarnosti ne bila še

pravočasno opazila hišnico in ognja

s pomočjo hišnih stanovcev pogasila.

Na lice mesta došli oddelek ga-

silnega in rešilnega društva ni stopil

v akcijo.

Izkaz društ

30 do 40 frankov ter bi se jim slabo godilo, če bi se bavile izključno z literaturo.

* **Napis na knjižnicih.** Neki Pućini iz Lucee je bil voznik, a ko je opustil svoj poklic, prodal je mule ter si nakupil knjig. Nad svojo knjižnico je napisal: »Olim mulis, numus mus (Prej z mulami, sedaj z muzami). Znani priatelj knjig v 16 stoletju Giovan Francesco Bruvin si je okrasil svojo malo, a izbrano knjižnico z napisom »Quale, non quantum« (kakovost in ne množina). Tudi filozof Aristofan je rekel nekemu mladeniču: »Debelijo se tisti, ki dobro prebavljajo, ne pa tisti, ki mnogo jedo«. Znani ameriški pesnik Longfellow je napisal: »Non aliam, sed amor« (Ne vik, temu ljubezen). Italijanski dramatičar Afieri je napisal v svoji knjižnici: »Cas se more premagati le s knjigami.« Znameniti učenjak Cesar della Scala je napisal na vrata svoje knjižnice: »Ita ad vendentes« (Idite k prodajalcem, t. j. ne izposojute si knjig.)

* **Dobra kupčija.** Okoli ogla je pridrjal avtomobil, pred njim je šel mož s puško na ramu, vodeč psa na vrvi. Mož je še pravočasno odskočil, psa pa je avtomobil povozil in usmrtil. Avtomobilist je brž izstopil ter vprašal moža: »Ali je to vaš pes?« — »Ali ste zadovoljni z 20 kronami?«

— »Da, zadovoljen. Voznik je izročil možu cekin ter vstopil zopet v svoj voz, pri pa je še pripomnil: »Zal mi je, da sem vam za danes pokvaril vensko zabavo.« — »Saj nisem šel na lov,« je odgovoril mož. — »Kaj pa ste hoteli s psem in puško?« — V gozd sem hotel iti ter ustreliti psa, ki je bil nezdravljivo bolan.«

* **Oboževane živali.** Znano je, da so stari Egipčani častili mačke po božje. Ako je v egipčanskem hiši nastal požar, se ljudstvo ni dosti brigalo za ogenj, temnico se le skrbeli, da rešijo mačke. Ako je katera mačka zgorela, bila je to javna nesreča. Ves narod je oblekel žalno obleko, možje so si obrili obvri, ženske so tulile po mestu, duhovniki so mačino truplo balzamirali ter ga svečano prenesli v tempelj Bubastis. Sicer pa so o vseh časih ljudje tudi druge živali ljubili do smešnosti. Cesar Avgust je imel pravo strast za svojo papigo. Čundod je nežno ljubil opico, Heliogabal pa škorco. Kaligula je dal za svojega konja »Incitana« zgraditi posebno palačo ter ga hotel napraviti celo za konzulo. Cesar Honorij je oboževal neko piše, ki mu je dal ime »Rim«. Ko so mu sporočili, da je Rim — namreč mesto — padlo v Alarihovo oblast, se je Honorij strašno razburil, a le zato, ker je napačno razumel: »Kaj?« je bolestno vzkliknil, »Rim je izgubljen!« Pa saj je šele stoprav je del iz moje roke!«

* **Poroka pod vodo.** Američani se brez prestanka pode za novimi originalnostmi. Najnovejši tak triumsta dosegla Juri Fairman in Alberta Michel, ki sta se nedavno poročila na dnu globokega basina v njujorskem hipodromu. Ženin in nevesta, svatje in pastor so prišli v kopalnih kostumi, dočim so družice spremajale nevesto v oblike vodnih vil. Po poroki se je pojavil tudi oče Neptum, ki je mlademu paru čestital in izročil nevesti 1000 dolarjev. Ko se je ta senzacija razvedela po Njujorku, oglašilo se je takoj 27 parov, ki tudi hočejo biti poročeni pod vodo.

* **Koliko oseb se je izselilo v Združene države v Ameriki v juniju 1907?** »Statistični podatki poročajo, da se je izselilo v Združene države ameriške junija 1907.: iz Avstro-Ogrske 37.671 (15.531 več nego junija 1906.), od tega iz Avstrije 19.117 (7638 več nego junija 1906.), iz Ogrske 18.554 (7893 več nego junija 1906.), iz Italije 41.644 (+ 3553 nego junija 1906.), iz Rusije in Finskega 32.112 (+ 3218 nego junija 1906.), Angleškega in Irskega 11.680 (+ 1550 nego junija 1906.), Grškega 3945 (+ 1556 nego jun. 1906.), Norveškega 2311 (+ 102 nego junija Nemčije 3552 (+ 456 nego junija 1906.), evropske Turčije 3629 (+ 2249 nego jun. 1906.), Bolgarije, Srbijske in Črne gore 2069 (+ 1893 nego jun. 1906.), Rumunije 688 (+ 278 nego jun. 1906.). Iz cele Evrope se je izselilo 145.923 oseb, za 32.020 več nego junija 1906., sploh se je izselilo 154.734 oseb in 34.834 več nego junija 1906. Izseljevanje se je z istim mesecem pr. l. povečalo za 29%, v Avstro-Ogrski pa za 70%! Iz tega se vidi, v kako žalostnem položaju je avstrijsko prebivalstvo! Od 154.734 oseb je bilo 111.179 moških in 43.555 ženskih. Toliko so jih spustili na suho, dočim se je v Zvezne države hotelo naseliti še 1311 ljudi, ki so jih pa zavrnili.

* **Zgodovina namiznega orodja.**

Najstarejšo zgodovino imajo žlice. V Egiptu in pri starih narodih je bila žlica slična nekaksi ploščati skodelici. Rimljani so poznali neko veliko žlico, s katero so jemali jedila iz skled. Germanni so si dolbi žlice iz lesa in kosti. Za žlico so iznašli nož, ki se je

rabil v začetku le za rezanje cele pečenke. Vilice so iznašli šele v 16. stoletju. Do tedaj so vsi ljudje nosili trdnojedila s prsti v usta, kakor je to še danes v navadi pri orientalih. Duhovita Aspazija, kakor krasni Kleopatra in Marija Burgundska so jedle s prsti. Mi seveda ne moremo razumeti one dobe, kako se je mogel Antonij tako silno zaljubiti v Kleopatroy, ki jo je gledal jesti s prsti. Seveda so si gostje po obedu takoj oprali in obrisali prste. Vilice je iznašel neki francoski zlator v 16. stoletju, a dolgo casa so bile vilice celo na dvori redkost. Smatralo se jih je za nezaslišano in nepotrebno potratnost. Kraljica Elizabeta je bila prva Angležinja, ki je jedla z vilicami. Po samostanu in med pobožnimi ljudmi sploh so vilice izviale pravcate revolucijo. Duhovniki so smatrali vilice za greh, in vsakdo jim je bil nemoralen človek, ki je javno jedel z vilicami. Tudi kozarec ima svojo preteklost. Do 15. stoletja je bil kozarec velika redkost. Ljudje so pili iz velikih lesnih vrčev, a bogatasi so imeli vrč iz zlata in srebra. Prvi kozareci je prišel iz Benetk. Krožniki so bili preden je bil iznajden porcelan, iz kositra, srebra ali zlata. Sploh se je v starih časih na mizah razvijalo veliko razkošje ter je bilo pri bogataših čestotek na mizi premoženje tisočev in tisočev.

* **Jezuitje.** Po najnovejši statistiki so jezuitje v petih »asistencijskih« sledče razdeljeni: V Italiji 1922, na Angleškem 2754, na Francoskem 3088, na Španskem 3414, na Nemškem 4336, a na Avstro-Ogrskej odpade od teh 900. Angleška asistencija obsegata vse angleške kolonije, sicer pa tudi vso Južno Ameriko.

* **Srečen kralj.** Sianski kralj Hu-lalongkorn, ki je obhajal nedavno svoj god zelo sijajno v Homburgu na Nemškem, ima 2 ženi prve in 80 žen druga vrste. Vse te žene so mu dosejajo rodile 93 otrok. Ko pride zopet v Evropo, pripelje baje s seboj vseh 82 tašč.

* **Kako se razvija pristanišče Aleksandrije?** Nobena stvar ne dokazuje bolj, kako se je Egipt gospodarsko izboljšal, kakor pogled na promet v aleksandrijskem pristanišču. Dočim je ta promet leta 1903. znašal 940 milijonov frankov, se je zvišal leta 1906. na 1267 milijonov, od katerih jih je odpadlo na izvoz 622 in 645 na izvoz. Število toh prisredih in odslih ladij se je zvišalo od 4.740.000 leta 1900. na 7.144.000 leta 1906. Isto leto je znašala teža uvoženega blaga 2.500.000 ton, izvoženega pa 9.500.000 ton. Med izvoženim blagom je omeniti predvsem stavni les, petrolej in zlasti oglje, katerega se je izpeljalo 1.409.000 ton. Na tem prometu so udeležene posebno sledče države: Anglija, ki je imela prometa 1.275.000 ton, Italija s 316.000, Francija z 288.000, Avstrija z 282.000 in Nemščija z 248.000 tonami.

* **Proti rdečim nosom.** Nič ni neugodnejšega za samec, ki bi se radi ženili, kakor rdeč nos. Pa barva samea bi že naj bila, toda za takim nosom se skriva nesrečna indiskrecija. Tak nos je javni zapisnik vseh prečutih noči za — litrom. Ni čuda, da pri dekleh rdeči nos ne zbuja idealne ljubezni. Zato bo prava rešitev za obupane »rdečkarjev, ko izvedo iz lista »Centralblatt für Medizinalwesen«, da je najbolje in najuspešnejše sredstvo proti rdečemu nosu — bencin! Z bencinom se mora nos večkrat rahlo namazati in po večkratnem poskušu baje nos pobledi. Lahko se poskusi.

* **Teža po poklicu.** Neki angleški statistik je sestavljal statistiko, koliko so na Angleškem težki ljudje in govorili poklicih. Mesari tehtajo povprečno po 85 kg, gostilničarji pa po 82 kg. Duhovniki tehtajo po 81, zidarji in kmečki najemniki po 80 $\frac{1}{2}$ kg, sodni uradniki pa po 80 kg. Trgovski potniki imajo po 79 kg, kovači po 77 $\frac{1}{2}$ kg, bankirji po 76 kg, tesarji po 74 $\frac{1}{2}$ kg, učitelji po 73 $\frac{1}{2}$ kg, črevljariji po 73 in trgovski pomočniki po 72 kg. Krojači imajo po 71 $\frac{1}{2}$ kg. Koliko tehtajo povprečno žurnalisti, je pa statistik pozabil povediti.

* **Čuden otok.** V mehikanskem zalivu je otok, ki redno menjava barvo. Dolgo so preiskavali, kaj je temu vzrok, a končno so dognali, da vpliva na spremembu barve plima in oseka. Pri plimi pokrijejo morski valovi nebroj drobnih polžev, ki je ž njimi posuto nabrežje. Ko nastane potem oseka, ostanejo polži na pesku mokri ter odsevajo v zlato-rumeni barvi. Bolj ko se suše, bolj postajajo rdeči in otok dobiva vsled tega rdečo barvo, ki je končno tako intenzivna, da je videti otok z daleč liki škrlnatila.

* **Zgodovina namiznega orodja.** Najstarejšo zgodovino imajo žlice. V Egiptu in pri starih narodih je bila žlica slična nekaksi ploščati skodelici. Rimljani so poznali neko veliko žlico, s katero so jemali jedila iz skled. Germanni so si dolbi žlice iz lesa in kosti. Za žlico so iznašli nož, ki se je

A. G r a d n i k : Ti si ko mirno, širno morje. 6. D r . J o s . T o m i n š e k : Iz učenega in neučenega Berlina. 7. P e t r u š a : Jesen. 8. D r . I v o Š o r l i : Klic čez vodo. 9. A. G r a d n i k : Ju-tranja rosa. 10. V o j e s l a v M o l e : Stara pesem. 11. V l a d i m i r L e v s t i k : V Babylonu svobode. 12. L. P. N a t a š a : Hrepnenje. 13. C. G o l a r : Jelar in njegov sin. 14. D r . N i-k o Ž u p a n i c : »Ilirija«. 15. V l a-d i m i r L e v s t i k : Oktava. 16. E-t-b i n K r i s t a n : Vitez Ivan. 17. V o-j e s l a v M o l e : Moja kraljica Mab. 18. L. P i n t a r : Satura. 19. V l a-d i-m i r L e v s t i k : Rokoko. 20. M i-l a n P u g l e s : Pesem. 21. K n j i-z e-v n e n o v o s t i : Dr. Zbašnik: Novice in črtice, spisal dr. Ivo Solri. — Dr. Jos. Tominšek: Dr. Jos. Vošnjak: Spomini. — Ivan Lah: Vaška kronika. — Janka Kersnika zbrani spisi. — Knjige družbe sv. Mohorja. — Ci-vi: F. M. Dostoevski: Ponižani in razdaljeni. — J. F. Cooper: Vohun. — Dijaški almanah. — Slovensko-češki slovar. — Izvestje »Glasbene Matice« v Ljubljani. — Porocilo o delovanju dijela podprtoga društva »Radogoj« v Ljubljani. — »Sloven-ski posojilničar«. — Fr. Kochek: Dr. Johannes Frischaufl. — Knjige jugoslavenske akademije znanosti in umjetnosti v Zagrebu. — Dr. Jos. Tominšek: Vjenceslav Novak: Tito Dorčić. — Andrija Milčinović i Milan Ogrizović: Prokletstvo. 22. G l a-s-ba: Novi akordi. — Poduk v igranju na citrnh. — Slovenski citrnh. — Fr. Gerbič: »Slovenski himne«. — »Le-pa Vida«. 23. G l e d i š c e : Slovensko gledišče. — Parmova opereta »Luka-vi služnik«. 24. M e d r e v i j a m i : Nov slovenski časopis v Ameriki. — Dr. Jos. Tominšek: Selivite Srbov na Krajuško. — Dr. Jos. Tominšek: »Behar«. — Dr. Jos. Tominšek: »Brankovo Kolo«. 25. S p l o š-n i p r e g l e d : Slovenska umetniška razstava. — Dr. Fr. Ilešič: Stoosova slava. — Lev Tolstoj. — Umrla Marija Aleksandrovna Marković. Nov roman Sudermann. — Gabriele d' Annunzio. — Adolf Wilbrandt. Listnica uredništva. Tiskovne hibe.

Vse te naznajene knjige in liste se dobivajo v »Narodni knjigarni« na Jurčičevem trgu št. 3.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

* **Opravičeni silobran.** Peter Lombard, posestnik v Bašju, je dne 1. julija t. l. ošteval svojega hlapca Petra Štefeta, ker je malomorno opravljal svoj posel. Začela sta se pretepati in eden drugač potiti okoli hiše. Lombardu se bi bila slaba godila, da mu ni prišla žena na pomoč, ki je z metlo udarce odbijala. Vendar bi bil Lombard Štefetu podlegel, ker ga je nasprotnik pripravil v tak položaj, da mu ni mogel več uteti. V tem strahu je pobral gospodar kamen, ga vrgel v Štefeta, ga zadel v obraz, ter ga nevarno poškodoval. Vzlio temu je sodišče obdolženca oprostilo, ker se je nahajal v opravičenem silobranu.

* **Mladat.** 16-letni Nace Žepič, čevljarski pomočnik, je dne 4. avgusta t. l. Janezu Kralju v Žiganjski izmaznil 51 K 36 v. Štefeta je obdolženčev oče celo po sinu storjeni škodo poravnal, a bilo je prepozno, ker je bila celo zadeva že ovadená. Žepič je bil obsojen na 4 tedne ječe.

* **Lagati ih je učil.** Janko Rekar in Miha se je imel pri okrajnem sodišču v Radovljici zagovarjati, ker je na Bledu žolarico Reziko Porz bičem po levem očesu udaril. Med potjo k sodišču je v tej zadevi povabljeni žolarice učil, naj lažljivo izpovedo, da je hotel konja udariti, a je po naključju zadel Reziko Porz. Žolarice so resnico govorile, a Rekar je prejel za svoje slabe nauke 3 tedne ječe.

* **Deklica v vodnjaku utonila.** Dne 11. avgusta t. l. je prišla 7letna deklica Ivanka, hči Janeza Brenkuza v Zgor. Bernici k domačemu vodnjaku, ki je imel že trhljeno in polomljeno ograjo. Deklica je prijela za verigo, s katero se voda vleče, a ta se je začela odvijati, ter jo potegnila v globino 18 metrov. Oče pomereščene deklice je odkrito pripoznal svojo malomarnost, ker ni trohnele ograjo popravil. Sodišče ga je obsojilo na 10 dni strogega zapora.

* **Pretep.** Janez Petek, hlapec na Savi, je dne 28. julija t. l. gnal dva konja svojega gospodarja k vodi napajat. Za njim je prišel France Šilc, delavec na Senožeti, ki je začel konje tipati. Na osorov Petkovo zavrnitev, naj konje pri miru pusti, vnel se je pretep, katerega so se udeležili tudi drugi fantje. Petka je gospodar potegnil izmed fantov, pri tem ga je pa Šilc znožem v hrbot sunil in ga le lahko poškodoval; to pa le zaradi tega, ker se je rezalo majalo in je bilo po izrek zdravnikov izvedenec sploh nemogoče ga v tem slučaju težko poškodovati. Obsojen je bil na en teden zapora.

Književnost.

— »Ljubljanski Zvon«. Vsebina oktobrskega zvezca: 1. Oton Zupančič: Iz cikla »Marija«. 2. V o-j e-s l a v M o l e : V zelenih lesih. 3. D r . I v a n T a v ě a r : Izza kongresa. 4. V l a d i m i r L e v s t i k : Oči. 5.

Telefonska in brzojavna poročila.

Budimpešta 5. oktobra. (Po-sebno poročilo.) Vaš poročalec je govoril z uglednim uglednim ogrskim magnatom politikom, ki mu je dal o nagodenih pogajanjih te-le interesante informacije: Dunajski listi pišejo o nagodenih pogajanjih ponajveč skrajno tendenciozno in slikajo položaj tako, kakor da bi ogrska vlada bila pripravljena na to, da ne sme smatrati za resno. Ogrska je že sedaj v velikanski finančni stiski in denarne krize so vse povsod na dnevnem redu. Madžarski politiki vseh strank vedo dobro, da je pod sedanjimi pogojami naravnost blazno, za tehati samostojno banko.

Ako vkljub temu stavijo to zahtevo, delajo to samo, da bi od avstrijske vlade izsilili drugih važnih koncesij. Wekerlejeva vlada se sklicuje na razpoloženje v neodvisni stranki, vsled česar je baje primorana vztrajati na svojem intrinsentnem stališču. To je samo slepič, ker je notorično, da je tudi v neodvisni stranki večina poslancev prav dobro poučena o dejanskem položaju in si bo stokrat premislila, predno se bo odločila, da spravi s svojo politiko državo na rob gmotnega propada.

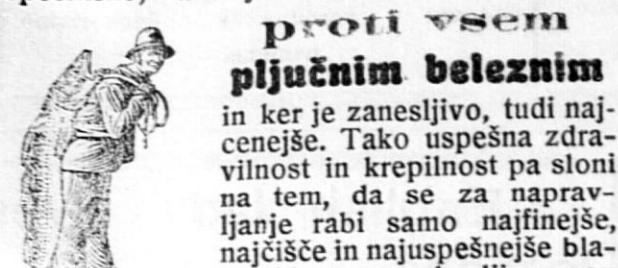
Bančno vprašanje se je spravilo na dnevni red samo v svrhu, da bi se od avstrijske vlade čim največ koncesij iztisnilo. Če se avstrijska vlada ne bo dala presečiti in ako bo vztrajala na svojem stališču, je več nego gotovo, da bo ogrska vlada v 14 dneh že takoj mehka, da bodo avstrijski ministri dosegli pri njej vse. To je javna tajnost v vseh političnih krogih.

* **Celje,** 5. oktobra. Glavno zborovanje »Narodne

Narodovo zdravilo. Tako se sme imenu vati bolesti utesjujoče, mīsice in žive krepajoče, kot mazilo dobro znano „Mollovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trehjanju po udih in pri drugih nasledkih prehlajanja. Cena steklenici K 1-90. Po poštrem povzetji razpoljila to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalogatelj na DUNAJI, Tuchabu 9. V zalogah po deželi je izrecno zahetoval MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom 2-16-14.

Za pljučne bolezni

bi morali ob vsaki priliki takoj uživati SCOTTOVO emulzijo „SCOTT“ ne zdravi samo obolelih delov, nego dovede ves organem do zdravja in živiljenjske moći. „SCOTT“ je specifiško, zanesljivo zdravilo. II. 23-3-1

Pristna samo s to znamko — ribič — kot jamevni znak Scottovega ravnanja!

Izvirna steklenica 2 K 50 h.

Naprodaj po vseh lekarnicah.

Preizkušeno dobro domače zdravilo, ki je prestalo preizkušnjo časa in se že izza 50 let čimdalje bolj rablji, je zaslovno prško domače zdravilo iz lekarnice B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi. Ker učinkuje antisceptično bolest tolazeče in hlačeče, je postalo nenadomestljivo in neutrpljivo mazilo za raznovrstne rane. Prško domače mazilo se dobiva tudi po tukajnih lekarnicah in jih imajo tudi v domačih lekarnicah mnogih tvornic za stroje, špiriti, sladičarnih in steklarnicah, fužinah itd., ker bi ga ne smelo manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Zahtevajte ilustrovani cenik podjetja za žarnice „Ideal“ Hugo Pollak

DUNAJ, VI. Wallgasse 34. Cena, lepa svetloba brez inštalacije in nevarnosti, Poraba 1/4 kr. na uro. 3911 49

Oblastno varovano!

Vsake ponarejanje kaznivo!

Edino prsten je Thierryjev balzam

z zeleno pravljeno znameno z nuno, 10 majhnimi ali 6 velika specjalna steklenica ali velika specijalna patentna zaklopka K 5-.

Thierryjevo centifoljko mazilo

za vse, še tako stare rane, vnetja, poskodbe itd. 2 lončka K 3-60. Posilja se samo po povzetju ali denar naprej. Te dve domače zdravije ste kot najboljši splošno znani in starostlavn.

Naslovna naj se na lekarnari A. Thierry v Pragah pri Roski Slatini.

Zaloge po skoru vseh lekarin.

Kupitajte s tisoč izvirnih svetih pism zastoj in poštne prosto.

129-39

Poslano.

Ako imate občutljive noge, kupite sve-to-vnozne gorke.

Zimske čevlje

podšite s flanelo in kožuhovino

ckr. mnlhovgrški : zalogi čevljev :

pri Heniku Kenda Ljubljana, Mestni trg 17

Proti zobobolu in gnilobi zeb izborni deluje dobro znana antisepsična

Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. in steklenici z navodom i. k. Bi gorodnemu gospodu M. Levstiku, lekarnaru v Ljubljani.

Vsa izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljše sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je neprekosljivo pripomoček proti gnilobi zeb, zato jo vsakemu najtoplje pporočam. Obenem pa prosim, posljite se 3 steklenice Melus. ustne in zobne vode.

Dovolim, da to javno oznamite, ker je res hvala vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik.

Metlika, 24. aprila 1905.

Dež. lekarna Mil. Leušteka v Ljubljani, Resljova cesta 51. Coleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu. 15-40

Po vseh kulturnih državah registrirana za srajece ovratnike in mašete

LEVOVA ZNAMKA

M. Joss & Löwenstein
c. in kr. dvorni dobavitelj PRACA

Najboljše : zmaga. : Lahki Štircilindrski voz

Laurin & Klement je premagal s 50 km povprečne hitrosti.

Motorna dvokolo

Laurin & Klement je premagalo in prekosiло rekord s 70 km povprečne hitrosti

Ugarski dirki na Severniku

22. septembra 1907.
Laurin & Klement
d. d. tvornice za motorna vozila
Mladá Boleslav.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani poslali so sledenči gg. in društva domeske za čas od 1. do 30 septembra 1907 i.s.: Upravnštvo „Soče“ 23 K; Fran Brecelinik, Podnart, nabral v veseli družbi, 250 K; Marija Pernat, Št. Lorenc, iz nabiralnika, 712 K; Žensk, podruž v Vel. Laščah, udinno 4 K in iz raznih nabiralnikov 81-40 K, skupaj 85-40 K; Josip Komiljanec, Ptuj, iz nabiralnika 602 K; občinski urad v Globasnicu 20 K; Pikel, Postojna, nabral na novi maši J. Kovaca, 38 K in iz njeg, nabiralnika 216 K, skupaj 40-16 K; Emil Križman, Plavnina, 3 K; Radovan Brečič, dijak v Celju, nabral v vinogradu, 3 K; P. Lapajne, Idrija, čisti dohodek dijake predstave, 15 K; Jer. Ramovž na Poljanah, za podruž v Poljanški dolini 50 K; V. Lapajne, Idrija, nabral pri dijakih 9-22 K, dr. I. Tomšek, Slov. Gradec, poravnava Peitler-Repolusk 10 K; vesela družba pri harmonikah v Žužemberku 5 K; Hugo Tur, Ljubljana, od dominosti v „Narodnem domu“ 10 K; Davorin Lesjak, Ruše, ob otvoritvi ruške koče, nabral 1-60 K; Iv. Jelovčanov, Gorenjav, nabrala pri veselicu gasilnega društva, 8-85 K; Ana Dimnik, Trbovlje, po Janezu Milnarju na pogrebnični N. Zeleznik v Lokah nabranih 6 K; Podruž v Mokronugu, udinno 50 K in od veselice z 8. sept. 1907 313-16; skupaj 363-16 K; 4 neimenovani iz Črnomlja, 1-20 K; Minka Novakova, Ljubljana, nabrala v veseli družbi 10 K; Ormožka ženska podruž po Heleni Omulecij poslje pri kegljanu nabran znesek; uprav. „Slovenca“ 91 K; Lud. Muc, Ivan Geršek, Iv. Bregar, Ig. Zorc, Trebnje, skupaj 4 K; Rido Borko, Sv. Anton, nabral med antonjeviškimi samci 15-20 K; Moška podruž. Ormož, po dr. Žiku, čisti dohodek veselice dne 8. sept. 1907 198-33 K; Fran Treiber, St. Rupert, volilo umrela žup. Sušnja 178-36 K; Berta d. Hribarjeva, 2 K; Pavel Magdič, Ljubljana, čisti dobiček od prodaje narodnih znakov 15-90 K; Henrik Steska, Logatec 2 K; posojil v Trbovljah, podpora za otroški vrtec v Hrastniku, 20 K; Karl Leskošek, Maribor, čisti dobiček pri prodaji razglednic in kolkov 2-50 K; Terezina Svetčeva, Litija, za fotografiranje v Hočicu dne 22. sept. 1907, 11-20 K; žen. podr. Novomesto 260 K; Jak. Zalaznik, Ljubljana, 20 K; Biljana Bisal, Trnovo, nabrano vsoto v veseli družbi pri Hodnikovih 7-40 K; Pav. Resmanova, Il. Bistrica, 1 K; Karla dr. Kanc, Vipava, nabrala v veseli družbi na Ravni ob trgovici 9 K; moš. podr. Sv. Jurij ob juž. žel. 38-13 K; podr. Greta-Ročan 300 K; J. Rakovec, Kranj, mesto venca teti M. Cinkole 10 K; J. Hafner, abit. Kropa, v imenu osmo-

šolcev kranjske gimnazije I. 1906/7 31-32 K; mož. podr. Šentjakob-trnovska 13-2 K; Ivan Perdan, prispevki od vžigalnic 1500 K; uprav. „Slovenca“ 30 K; A. J. Ljubljana, ker se ji je plačala čokolada v Švicariji 1-20 K. Biagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Upravnštvo našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. E. Žvanut in Ložicah 10 K; — pot poravnava med I. Koritnikom in Fr. Troštom na Ložicah. — Zajčje omizje v hotelu pri Seidlu 4-20 K. — Skupaj 14-20. — Srčna hvala!

Umrl so v Ljubljani.

Dne 2. oktobra: Adolf Szydlovska, žel. nač. v p. 69 let. Gosp. ul. 10. Rak. Dne 3. oktobra: Iv. Pezdir, nadarbarin. 91 let. Japljive ulice 2. Ostarelost. — Karol. Herman, trg. žena, 75 let Radeckega ces. 11. Dementia senilis.

Sorzna poročila

Ljubljanska Kreditna banke v Ljubljani

Uradni kurci dan po dnevu 6. oktobra 1907.

Maloobni poslovi.

čas. Bizig

1/2% majška renta 96 21 96 40

1/2% srebrna renta 98 40 98 60

1/2% avstr. kronska renta 96 40 96 60

1/2% zlata 115 25 115 45

1/2% ogrska kronska renta 93 40 93 60

1/2% zlata 110 90 111 10

1/2% posojilo dež. Kranjske 98 80 98 90

1/2% posojilo mesta Splej 10 40 10 60

1/2% Zadar 89 85 100 85

1/2% bos.-herc. železniško 98 40 99 40

1/2% posojilo 1902 96 10 96 20

1/2% češka dež. banka k. o. 96 60 97 10

1/2% češka dež. ž. o. 99 — 100 —

1/2% zast. pisma gal. dež. 103 35 104 35

1/2% pešt. kom. k. o. 97 50 98 50

1/2% pr. 97 50 98 50

1/2% zast. pisma Innerst. 97 50 98 50

1/2% braničnice 96 75 97 75

1/2% zast. pisma ogr. cent. 99 25 100 25

1/2% z. pis. ogr. hip. ban. 98 50 99 50

1/2% obl. ogr. lokalnih železniških d. dr. 99 75 100 75

1/2% obl. češke ind. želez. Trst-Poreč 99 75 100 75

1/2% prior. dol. želez. Trst-Poreč 98 20 99 20

1/2% prior. dolenskih žel. 98 75 99 75

1/2% prior. juž. žel. kup. 99 20 100 20

1/2% avstr. pos. za žel. p. e. 100 25

Sredke.

Brake od 1. 1890/1 150 — 152 —

— od 1. 1894 525 — 526 —

— tiskne 144 50 148 50

— zem. kred. i. smetle 374 — 375 80

— II. 270 50 277 —

— ogrske hip. banke 244 — 250 —

— srbske à frs. 100 — turške 183 50 184 50

Basiliška 20 15 22 15

Kreditne 44 — 451 —

Češke 90 — 88 —

Pravne 90 50 96 50

Avstr. rdeč. kriza 62 25 65 25

Državne 45 75 47 75

Prudofove 26 50 28 50

Sachurške 63 — 74 —

Omajnske kom. 2 6 — 214 —

Delnice.

južne železnice 155 25 156 25

Državne železnice 662 4 663 40

<p

Miss Farler
gives English lessons.
Domu dobiti od 4. do 5. pop. v Dalmatinovih ulicah št. 5. držišče.
3399-1

Različna hišna oprava
se radi sestave takoj proda
na Predovičevem selu 5, II. nadstr.
3386-1

Učenec

krepak deček, slovenskega in nemškega
jezika zmožen, se sprejme takoj v
v trgovini z mešanim blagom Otona
Wölfinga na Bledu.

3413

**Otroški voziček
in moško kolo**

se proda po nizki ceni na Blei-
weisovi cesti št. 11, III. nadstropje,
pri Moroviču.

3392-1

GOSPOD

se sprejme na hrano in stanovanje na
Žabjaku št. 6, I. nadstr. levo.

34 5

Prodajalka

ki bi lahko sama vodila trgovino
z mešanim blagom na deželi,
se takoj sprejme.

Kavcije se zahteva 1000 kron.

Viktor Škerlj, trgovec na Igu
pri Ljubljani.

3400-1

Izprašana

Učiteljica za centre

poučuje

doma in izven doma. Naslov se
poizve v upravnosti „Slovenskega
Naroda“.

34 8-1

Proda se takoj
lovska psica

prepeličarka

14 mesecev star, po jako nizki ceni
zaradi izgube lova. Več se izve v
upravnosti „Slov. Naroda“. 3406-1

Mlad, soliden

trgovski pomočnik

v trgovini z železom in špecerijo
dobro izuren, spreten prodajalec se
sprejme takoj.

3410-1

Ponudbe pod „Stalno“ na uprav.
„Slov. Naroda“.

Lokal

40 8 m² v kraju, kjer so tedenski tržni
dnevi, več letnih sejmov, letovišče,
železniška postaja, c. kr. uradi, poleg
župne cerkve, pripraven za trgovino,
filialko, fotografični atelje, urarstvo itd.
se da pod ugodnimi pogoji takoj v
najem. Ravnotam se odda tudi prava
za trgovino z mešanim bla-
gom. — Vprašanja pod „Bodočnost
60“, post. rest., Ljubljana. 3403-1

Za svoj parni in umetni milin
ter posestvo
iščem iz obiteljskih ozirov
sodelujočega

kompanjona

s primernim kapitalom.

Bil bi naj oženjen, vsaj nekoliko
trgovsko naobražen, po mogočnosti več
mlinske stroke ter bi naj prezel vod-
stvo in nadzorstvo podjetja, oskrbovanja
posetova in gospodarstva.

Eventualno podjetje tudi prodam.

Ponudbe na: Jakob Zadravec,
posestnik paremila v Šredšču
na Štajerskem.

3404-

„Ottoman“ papir za cigarete
in cigaretne stročnice se hvalijo same,
reklame zanje ni treba.

II 895-4

Sprejema zavarovanja življenja po najraznovrstnejših kombinacijah
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Vsek član ima po preteklu petih let
pravico do dividende.

- - - vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - -
Rez. fondi: 34,788.837-76 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 87,176.383-75 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica nase države
z vsekoleti slovensko-norodno upravo.

Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodskih ulicah štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škoda cenjuje takoj in najkulanteje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega debička izdatne podpore v narode in občinkoristne namene.

Gostilna
z lepimi prostori
v lepem kraju pri kolodvoru blizu
Ljubljane se odda takoj v najem.
Naslov v upravnosti „Slovenskega
Naroda“. 3390-1

Vajenca
za tapetniško obrt
sprejme Dragotin Puc,
tapetnik v Ljubljani, Sedniške
ulice štev. 1. 3391-1

Mirna stranka
(mati in sin)

išče stanovanja
z 2 sobama in pritiklinami za
februarjev termin. 3385
Ponudbe pod „februar“ na
upravnosti „Slovenskega Naroda“.

Panorama-kosmorama
Dvorski trg št. 3
pod „Narodno kavarno“.

Od 6. oktobra do
12. oktobra 1907.

Grško. Krasna
serija. 3393

**Ceno češko
posteljno perje!**
5 kg novega skubljenega
K 12—, belega, jako mehkega skubljenega K 18—, K 24—, snežno belega, mehkega, skubljenega K 30—, K 36—. Pošilja se franko proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrniti poštnih stroškov.
Benedikt Sachsel, Lobes 35—
pri Plznu na Českem. 3372-1

Jodella (Lahusenovo
ribje olje).

Najboljše, najuspešnejše, najpri-
ljubljenejše ribje olje.
Tvoji kri, obnavlja sokove, pospe-
šuje tek, povzdigne v kratkem času
telesne moči. Priporočati je zlasti
malokrvnim, slabotnim odraslim, ra-
hitikom (angleška bolezen), škrof-
loznim, pri razvitku in učenju za-
ostalim slabotnim otrokom. Cena:
kron 3-50 in 7—. Zdravljenje se
lahko prične kadarkoli, ker je olje
vedno sveže.

Edini izdelovalec:
lekarnar VIII. Lahusen, Bremen.

Da se varujete ponaredb, pazite na
ime „Jodella“. Vse druge izdelke za-
vracahte kot nepristne.

V zalogi v vseh lekarnah v Ljubljani in okolici. 3407-1

Hotel „ILIRIJA“.
Jutri, v nedeljo 6. oktobra t. l.

**Velik
KONCERT**

Društvene godbe.

Začetek ob polosmih. Vstop prost.

Za obilen obisk se priporoča

PRIC NOVAK
hotelir.

6414

„SLAVIJA“

- - - vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - -

Rez. fondi: 34,788.837-76 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 87,176.383-75 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica nase države

z vsekoleti slovensko-norodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah štev. 12.

</

SVETOVNOSLAVNI

FERNET-BRANCA

tvrdke FRATELLI BRANCA v MILANU

EDINE IN IZKLJUČNE LASTNICE TAJNOSTI O PRIPRAVLJANJU

JE NAJUSPEŠNEJŠA ŽELODČNA GRENCICA NA SVETU!

Neutpljiva v vsaki družini! Dobiva se v vsaki boljši delikatesni trgovini in v vsaki kavarni.

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim
gostilničarjem svoje izborne

v Ljubljani, Wolfove ulice štev. 12

Številka telefona 210.

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

4012 135

Pekarija z vso opravo
se tako odda v najem
v Št. Vidu pri Zatičina Dolenskem.

Več pove Fran Zorc, trgovec v
Ljubljani, Sv. Petra cesta. 3327-3

Veče število

tesarjev

sprejema proti dobremu plačilu
Ivan Zakotnik, tesarski mojster,
Dunajska cesta št. 40. 1666-6

Kontoristinja

veča slovenskega in nemškega jezika,
se sprejme

pri veliki zavarovalnici v Gradcu.

Nastop službe takoj.

Ponudbe z referencami in prepisi
izpričeval pod "Trajna služba" na
upravnijo "Slov. Naroda". 3371

3377

Panorama International
Pod trančo 2.

Razstavljen od nedelje 5. oktobra
do vstete sobote 12. oktobra 1907:

Otok Java.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Perlach)

na Koroškem

se pripravlja v izdelovanje vsakovrstnih
pušč za lovce in strelice po najnovnejših
sistemi pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokremnice, vesprejemo vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vsa puške so na c. kr. preskre-
valnici in od mene prekušene. — Ilustra-
vani cenik zastonji. 40

Narodna knjigarna

Sjubljana, Jurčičev trg 3

Irgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami.

Išče se
elektrotehnik
in
igralec na klavir
za kinematograf.

Naslov pove upravnijo "Sloven-
skega Naroda". 3325-2

Uradno dovoljena
za 15 let obstoječa

najstarejša ljubljanska
preduvajnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodske ulice št. 6 3376

priporoča in namešča le boljše
službe iskajoče vsake vrste

za Ljubljano in drugod.

Vestna in kolikor možno hitra
potrežba zagotovljena.

Zunanji dopis je priložiti znamko za odgovor.

3382-1
Pismene znamke.
Nabiralcem pošiljam na
željo izbere samo zajam-
čeno brezhibnih pismen znank s 50-70%
popusta pod vsemi katalogi. A. Weisz, Dunaj,
I. Adlergasse 8. (podružnica v Londonu) Nakup.

Za elegantni svet!
Najfinježi
pis mski papir

francoski in angleški v
okusnih kasetah in
zavitkih se dobiva v

"Narodni knjigarni"
zdrženi

s trgovino s papirjem,
pisalnimi in risalnimi po-
trebščinami

Jurčičev trg 3.

Naprodaj!
Jako lepo ležeta majhna
stanovanjska hiša

z lepo urejenim vrtom, vodovodom v
hiši in z majhno stekleno lopo, 7 let
davka prosta, se proda prav ugodno
v Gorenjem Moziju pri Kočevju.

Rudolf Eisenzopf. 3367-1

Oklic.

V ponedeljek, dne 14. t. m. se
bo prodalo

na prostovoljni javni dražbi

na drobno Antonu Lampetu v
Črnom Vruhu nad Idrijo lastno
posestvo, kakor: njive, travniki, go-
zdovi, vrtovi in hiša št. 28 v Črnom
vruhu, (ki donaša sama z vrtom letnih
600 K) — vse to pod tako ugodnimi
pogoji. 3365-1

Natančnejši podatki na licu mesta.

Knjigovodkinja,

zmožna slovenskega in nemškega jezika v
govoru in pisavi, izvežbana na pisalnem
stroju in ki je službovala več časa pri večji
tvrdki,

želi prememiti službo.

Sprejme se tudi le popoldansko

poslovanje. 3351-2

Ponudbe pod "Knjigovodkinja" na
upravnijo "Slovenskega Naroda".

Išče se vojaščine prost
trgovski pomočnik

dobro izuren v manufakturni, specerijski
in železniški stroki, izučen v kaki
boljši trgovini na deželi. Vstop takoj.

Kje, pove upravnijo "Slovenskega
Naroda". 3362-2

Dijaki

ali gospodične
se sprejme

v boljši družini pod prav ugodnimi
pogoji na dobro hrano in lepo stanovanje
v zdravi legi. Na razpolago je
tudi klavir. 2880-13

Mestni trg 25, I. nadstropje.

Dva

kleparska pomočnika

sprejme takoj v trajno delo

ž. Žužek, klepar na Žledu.

Istotam se sprejme

vajenec

za kleparstvo.

Laščina

po najnovejši ter tako lahki metodi se

bode poučevala

s prvim oktobrom dalje.

Poučuje se gramatika, literatura
in konverzacija. Pri dovoljnem številu
upravi se tudi konverzaciji kurz.

Vse natančneje se izve

Ljubljana, Marije Terezije

cesta št. 4, vis. pritliče (poleg

kavarne Evropa). 3276 4

40

Ključavnictv

Ign. Fasching-a vdova

Poljanski

nasip št. 8

(Reichova hiša)

knjižico, ako vloži pri nas
štiri krone.

Ta znesek, ki je v
varščino za vrnitev nepoško-
dovanega hranilnika, kateri
ostane naša last, se obre-
stuje kakor vsaka druga
vloga.

Ključek od hranilnika
hranimo mi.

Vložna knjižica, h kateri se izda hranilnik, se mora vselej glasiti na ime vložnika.

Poleg že obstoječih naprav, ki naj podkrepijo varčnost, smo vpeljali sedaj še

domače hranilnice,

napravo, ki je v Severni Ameriki udomačena že leta in leta, in ki so jo nedavno
tudi v Avstriji sprejeli posamezne hranilnice.

Domača hranilnica omogočuje hranilcu, da vsak čas
shrani majhne zneske, in na-
hranjeni denar, čim iznaša
eno kruno, obrestnosno
naloži.

Ta namen se doseže s
tem, da izročimo vsakemu,
kdo zahteva, zaprt hra-
nilnik ter dotično vložno

Vložna knjižica, h kateri se izda hranilnik, se mora vselej glasiti na ime vložnika.

Eta in ista oseba prejme le eno vložno knjižico.

Hranilnik se odpre in denar v njem presteje vprlo stranke. Ako
znaša prešteti denar vsaj eno kruno, se vpiše znesek v dotično vložno knjižico.

Stranki izplačati v gotovini ves denar ali le del zneska, ki se je nahajal v
hranilniku, ko se je odprl, je nedopustno; tudi se ne izvrši izplačilo na vložno knjižico
takega dne, katerega se je opravila kaka vloga; vse druge dni se pa lahko
vzdignejo vloge do pridržanega zneska štirih kron.

Ta znesek se izplača, kadar se hranilnik vrne še poraben. 3385-1

Podrobna določila o izdaji domačih hranilnic so pridejana vsaki vložni knjižici
tega hranilnega oddelka. Ustna pojasnila dajemo ob navadnih uradnih urah.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1907.

Ravnateljstvo Kranjske hranilnice.

Več let obstoječa in dobro idoča

brivnica

v slovenskem trgu s sedežem c. kr. uradov
in brez konkurence se zaradi bolehnosti
tako prodaj. — Cena znaša 700 K. 3342 1
Kje, pove upravnštvo „Slov. Naroda“.

20 lovskej psov

(brakov) 3332 3

oddaj ceno, ker jih namerava opustiti,
Windischgrätzov gozdni urad,
Planina pri Rakeku, Kranjsko.

Barhante

in flanele, kanafase, zefire,
platna, grizete, oksforde, žepne
robce, brisače in raznovrstne
druge tkanine 3099-4

ponuja cenj. gospodinjam

František Hudec

v Novem Mestu nad Metijo, Češko.

Vzorce dobite brezplačno in franko.

Za izvrsavanje

elegantnih

kakor tudi 3334 3

preprostih toalet

za jesensko dobo
po najnovejšem modernem žurnalnu

se priporoča

s posebnim spoštovanjem

Katinka Šapajne

stanjujoča v hiši okr. pos. in hra-

nilnice, II. nadstropje, Idrija.

Velika papirnica

išče za takojšnji nastop
mlinarja in pomočnika

z papirniškemu stroju (Holländer) dalje

delavce

za kalander, namakanli stroj in

rezalca papirja.

Ponudbe s prepisi izpričeval na
upravnštvo „Slovenskega Naroda“ pod

„stev. 8361“.

3361-2

Risarji in slikarji:

dobé
vse potrebščine

Narodni knjigarni

zdrženi s

trgovino s pisalnimi,
risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

Jurčev trg št. 3.

zdrženi s

trgovina s

risalnimi in slikarskimi potrebščinami

</div

